Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Liber Tertivs. De Regno Maioris Britanniae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

LIBER TERTIVS.

De Regno Maioris Britanniæ.

HOc nomine continetur quidquid Regionis à Iacobo filio Mariæ Stuartiæ, in vnum Imperium coniunctum eſt, qui quoniam hæreditario iure duo Regna poſſidebat Anglicum & Scoticum, quæ duo occupant inſulam dictam olim magnam Britanniam, volebat ditionem ſuam Regnum maioris Britanniæ nuncupari, ſed Angli reclamauere, ne nomen ſuum expungeretur ex Tabulis publicis, licèt vicini Principes hoc nomen libenter vſurparint. Eis adiungitur quoque Hiberniæ Regnum, de quibus Regnis pauca de more prænotanda ſunt.

CAPVT PRIMVM.

Anglia.

DE eâ quinque quærenda, & excutienda incumbunt, antequam rem Geographicam aggrediamur.

§. 1. *Nomen Angliæ.*

Dicta eſt ab *Anglis* Germaniæ populis, qui cum *Iuttis*, atque *Saxonibus* à Vortigerne Britanniæ Rege euocati ſunt, cùm Romani ſub Valentiniano Iuniore, exinde legiones ſuas in Galliæ tutelam euocaſſent. Et ij quidem fortiter retudere Pictos & Scotos, ſed paulò pòſt, in hoſpites ſuos arma conuerterunt, eóſque in Valliam compulerunt. Tum inter ſe Britanniam partiti vocarunt *Saxoniam tranſmarinam* vſque ad Egbertum, qui ſub Carolo Magno militarat. Hic enim cùm à Saxonibus Occiduis electus fuiſſet in Regem reliqua regna in ſuam redegit poteſtatem; ſed vt victis Anglis mollius iugum imponeret, voluit vt tota Regio tam victrix quàm victa *Englelond* appellaretur, vnde nomen *Angliæ* toti Regno impoſitum eſt.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

§. 2. *Quantitas Angliæ.*

Longitudo eius excurrit à Promontorio Vinternonio, *Vintern* in Nortfolciâ, ad Bellerium, *la pointe de Cornoaille*, quæ diſtantia reuocata ad maiorem circulum reddit 400. M. P. Geometricorum, hoc eſt Anglicas communes circiter 317.

Latitudo à Prom. Dartio *Dart* ad Baruicum *Baruuic* Scotiæ limitem, ac proinde excurrit ad 350. M. P. ſeu Anglicas communes circiter 300.

De *Circuitu* non eſt facile ſtatuere, ob crebra æſtuaria, quibus lancinatur. De eo tamen ſi pingui mineruâ loqui voles, aſſignabis ei præter propter 800. M. P.

§. 3. *Qualitas Angliæ.*

Tota Regio humidior eſt, quare hyeme minus frigida, humore retundente frigus. In eâ vigeſimo primo quoque anno peſtilentia deſæuit, ob æſtum altiorem ſeptimi cuiuſque anni, qui poſt tertium ſeptennium longè maximus eſt. Tum enim diutiùs ſtagnantes aquæ computreſcunt, & peſtem certiſſimam inducunt.

Vexantur etiam indigenæ à Coturnicibus ſegetes effodientibus.

Lupis caret Anglia, non ex Regionis naturâ, ſed nobilium curâ, & venationibus: ſed potiſſimùm quia aliàs ſcelerati, lupi capite, pœnam capitis redimere iuſſi, eos exterminarunt.

Oues econtrà hîc plurimæ, velleris exquiſitiſſimi, ſed caro minus ſapida, quàm Gallicarum.

Equi denique velociſſimi hinc accerſuntur Tolutarij vulgò *Guilledins* omnes caſtrati: non quòd Rex timeat ne ex iis proles ſuſcipiatur, ſed quia integri ſegnes ſunt, aut minus expediti.

§. 4. *Lingua Anglorum.*

Germanica lingua vulgò *God* tria continet præcipua idiomata, ſeu primas Dialectos Teutonicam, Saxonicam, & Danicam, quæ iterum in ſecundarias dialectos diuiduntur, vt antè præ-

monuimus; Saxonica iterum diſtinguitur in Saxonicam propriè dictam, quâ Germanici Saxones vtuntur, Anglicam, & Scoticam. Anglica corrupta eſt additis aliquot vocibus Britannicis, imò & aliquot Francicis, ex quo Nortmanni in eâ inſulâ rerum potiti ſunt.

§. 5. *Mores Anglorum.*

MVLIERES hîc paulò liberiores eſſe dicuntur, & nihilominus caſtæ. Viri bellatores optimi, olim ſagittarij nunc fiſtulatores certiſſimi, periculorum ad furorem vſque contemptores. Si tamen cibaria deſint, nihil illis mollius. Naucleri experientiſſimi, & Turcis ipſis formidabiles, ideóque *Tyranni maris* appellantur. Apud eos parum durant bella ciuilia, quoniam illicò deuictæ partis Dux cæditur. In bellis contra exteros vbi de ſummâ rerum agitur vexillum explicant quod vulgò Standartum vocant *l'Eſtendart*: Eſt autem Standartum currus in quo malus ſummæ altitudinis in cuius apice crux ex cuius brachiis vexillum volitat. Nobiles ferè in agris degunt. Apud eos omnia bona primo-genito cedunt, cæteris amor fratris, & gratia relinquitur. Puerorum nobilium tutela ex Rege pendet, quæ vulgò alicui Aulico gratioſo committitur, qui pupillo malignè neceſſaria ſuppeditat Latrones hîc, & Graſſatores rarò in vitam deſæuiunt. Domini in ſeruos acerbiſſimi creduntur Angli. Cætera quæ de iis ſparguntur, conuicia potiùs cenſenda ſunt, quàm morum obſeruationes.

§. 6. *Politia Anglorum.*

VIX Angli Saxones ex ciuilibus bellis emerſerant, cùm à Danis piratis Regio miſerandum in modum deformata eſt. Porrò hi Dani aliquando victi, aliquando victores has prouincias vexauere vſque ad Eduardum Confeſſorem, ſub quo ſumma tranquillitas parta eſt. Sed cùm hic ſine liberis mortuus eſſet, multis hæreditatem prenſantibus, vnâ victoriâ Guilielmus Nothus Nortmannorum Dux, cognomento Conqueſtor, hoc ſibi regnum peperit, & ad ſuos in hanc vſque diem tranſmiſit.

Porrò ſtatus hic videtur eſſe ex Monarchico, & Ariſtocratico temperatus. Multum enim hîc poteſt Pananglium *le Parlement*, &

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ſine eo Rex parùm, aut nihil poteſt. Regem ſuum *King* vocant, primogenitum eius *Principem* antonomaſticωs, vel *Principem Valliæ*. Sequuntur Nobiles quorum aliqui Maiores, alij Minores. A maioribus, magni fit equeſter ordo Periſcelidis, *de la Iartiere*: de cuius ortu multa fabuloſè iactantur. Poſt nobiles ſequuntur Generoſi, vulgò *Gentlemens*: hos excipiunt ciues meliùs municipes, *les Bourgeois*. Deinde plebeij, vnde ſuos aliàs Sagittarios legebant. Denique opifices. De Anglorum Tribunalibus legatur Camdenus in ſuâ Britanniâ.

CAPVT II.

Vallia.

LICET hæc iam vnita ſit Angliæ, de ea tamen aliqua ſcitu digna notanda ſunt.

§. 1. *Nomen Valliæ.*

CAMBRIAM aliter vocabant olim eam ſcriptores rerum Britannicarum à Cambro quodam Bruti filio. Et id quidem fabuloſum, ſed falſum etiam quod Angli à Cymbris hoc nomen deductum eſſe volunt. Cùm autem Angli Imperium huius inſulæ ſibi vindicaſſent, & infelices Britannos in partem occiduam inſulæ compegiſſent, eos appellauere *Vvalik*, hoc eſt linguâ Saxonicâ *exteros*. Niſi malis eos nuncupaſſe Gallos, quoniam eos à Gallis oriundos putabant, quoniam videbant illis eſſe linguâ conſonos.

§. 2. *Quantitas Valliæ.*

Longitudo cùm protendebatur ad Sabrinam, complectebatur 137. M. paſ. videlicet à Prom. *S. Deuij* ad diuertigium Orientale *Sabrinæ*, in præſentia autem vix ad 100. M. P. maxima eius longitudo Geographica pertinet.

Latitudo eadem quæ olim nempe ab inſula S. Baruchi, *S. Barry*, ad Promontorium Boreale Monæ *Angleſei*, 137. M. P.

§. 3.

§. 3. *Qualitas Valliæ.*

PARS eius Borealis ſi Monam excipias paulò ſterilior eſt quæ ferè tota in montes aſſurgit, in quibuſdam tamen locis fertilis redditur, abraſo ceſpite atque combuſto. Incolæ ſeſe facilè tutantur, quoniam vallibus multis fracta regio, Montes adeò vicini vt ex eorum vertice paſtores colloquantur, nec tamen niſi totâ die ab vnâ crepidine ad aliam perueniant. Equos alebat antea celebres, nunc paucos omninò emittit.

Auſtralis pars fertiliſſima; laudantur eius canes pecoris, villarúmque cuſtodes. Hinc oriundus Merlinus vates; itémque Arturius, in fabulis nominatiſſimi. Giraldus quoque ſæpe laudatus à nobis, ab hac Regione Cambrenſis dictus eſt.

§. 4. *Mores Vallorum.*

DE Vallorum moribus legantur Giraldus, Camdenus, & Speda, ex quibus pauca hæc decerpſimus.

1. Eorum curam vnam fuiſſe habere arma terſiſſima, equos bellatores vegetos & fortes.

2. Diſertiſſimos naturâ extitiſſe.

3. In nuptiis de ſplendore familiæ fuiſſe ſollicitos, de diuitiis nullo modo.

4. Apud eos fuiſſe turpiſſimum dentes habere nigros, ideóque illos identidem terſiſſe.

5. Muſica inſtrumenta magno hîc fuiſſe in precio, potiſſimum apud Virgines.

6. Temperantes ſupra modum extitiſſe: de die nonniſi ſemel ſumpſiſſe cibum, idque ſub veſperam; iuncos eis culcitram, & ſtragula ſuffeciſſe.

7. Viros aluiſſe barbam in ſuperiore labro, reliquam raſiſſe.

Et hos quidem fuiſſe ritus conſtat veterum Vallorum. Ex quo autem paruerunt Anglis, dominorum induere mores. Hos tamen adhuc retinent. Magni faciunt natales ſuos, & familiæ ſplendorem in pannis iactitant. Literis addictiſſimi ſunt, pluréſque ex hâc vnâ gente doctores creantur, quàm ex reliquâ Angliâ. Cæterùm litibus intricandis, & expediendis habentur aptiſſimi.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

§. 5. *Politia Valliæ.*

In ea partem inſulæ compacti ſeſe tutati ſunt fortiter Britanni, & plerumque Anglos malè mulctarunt: adeò vt Offa Rex Merciorum eos à ſuis finibus prohibere coactus fuerit Vallo, cuius veſtigia etiamnum videntur, & dicuntur vulgò *Claud-Offa*, hoc eſt *Foſſa Offæ*.

Remanſere ergo Valli ſui iuris ſub Regibus ſuis, atque Principibus vſque ad Henricum III. Angliæ Regem, cuius filius Eduardus primus *Valliæ Princeps* nominatus eſt. Eius enim auſpiciis bellum Vallicum profligatum eſt, cæſo Vallorum Principe Leolino, & hæc Regio Angliæ contributa; ita tamen vt ſeruaret leges ſuas, quæ demum regnante Elizabeta abrogatæ ſunt, & earum loco Anglicæ ſubrogatæ, ita poſtulante Pananglio, cùm iam ſub Henrico VIII. Monumethenſis Comitatus à Vallia reuulſus eſſet, & Anglicis ditionibus annumeratus.

§. 6. *Lingua Vallorum.*

Lingva antiqua Britannica, in tres diſſipata regiones Valliam, Cumbriam, Cornubiam, in duabus poſtremis ægrè conſtitit, in Vallia perdurat, & conſiſtet niſi per Anglos ſteterit qui eam exterminare moliuntur.

CAPVT III.

Scotia.

De hoc Regno ſex quoque conſideranda offeruntur; Nomen, Quantitas, Qualitas, Lingua, Mores, Politia.

§. 1. *Nomen Scotiæ.*

Nvgantvr qui hoc nomen deducunt à filiâ Pharaonis, aut à Græco *Σκότιοι* quod ex furto concepti ſint, aut voce Saxonicâ *Scot* quæ aceruum ſonat, quod ex multis populis concreti ſint: Nam ita dicti ſunt à voce *Scutten* quæ *Scytham* ſignificat, quia mo-

ribus & origine Scythæ erant. Vnde in verſione Anglicâ Oroſij per Regem Afredum, ſemper pro Scotis legitur *Scythan*, quoniam voces illæ omonymæ. Dicta eſt item *Alban* & *Albain*, non ab Albano illo filio Bruti fabuloſi, ſed quaſi *Allabany* voce antiquâ Scoticâ, hoc eſt, altera Hibernia, ob rationem infrà proponendam, cap. 4 §. 1.

§. 2. *Quantitas Scotiæ.*

Latitudo eius deſumitur ab vrbe Leucopibia *Vvithern*, ad Promontorium Orcada *Torſuti*, ac proinde excurrit ad 220. M. P. hoc eſt ferè centum Leucas Scoticas.

Longitudo autem, ſecluſis inſulis, ducitur ex Promontorio *Bucquay-neſſe* ad *Ardemouth-Head*; quæ diſtantia ad maiorem circulum reuocata dat 200. P. M. ſeu circiter 90. Leucas Scoticas.

De *Circuitu* nihil ſtatui poteſt, ob creberrima æſtuaria.

§. 3. *Qualitas Scotiæ.*

Regio tota frigidior, frigus tamen vaporibus exiſtentibus ab æſtuariis, atque paludibus infringitur. Hîc naſcitur nobile hordeum ex quo ceruiſia coquitur paris cum vino acrimoniæ. Lupi hîc ferociſſimi, & niſi obſtarent generoſi canes tota regio periclitaretur. Ceruos innumeros alit, quorum audio in vnâ venatione publicâ nobilium 1000. vel 1500. iugulari. In ſyluâ Caledoniâ Boues Sylueſtres candidi, leonum inſtar, iubati; ſed omninò iam pauci, ob crebras nobilium venationes. Habent hoc ſingulare quod nunquam attingunt herbam quam homo tractarit, aut calcauerit.

Dat hæc Regio ferrum, plumbum, ſulphur, argentum, lazurum, lanam exquiſitiſſimam: imò etiam electrum, ſeu ſuccinum in grandioribus maſſis ad partem Orientalem collectum.

§. 4. *Lingua Scotorum.*

Hic duplex lingua, *alia* eorum qui degunt in cultioribus locis, hæcque dialectus Saxonica eſt de quâ diximus in Anglia: *altera* eſt Scotorum ſylueſtrium qui degunt in montibus, hæcque Hi-

bernica planè, eóque creditur à primis Scotis delata, de quâ poſtea agemus in Hiberniâ.

§. 5. *Mores Scotorum.*

Pavca hæc ex Boethij obſeruationibus decerpſimus.

Victus. Carnes ſemicoctas comedunt, aiunt enim in iis plus eſſe ſucci. Maſſam ex farinâ, butyro, caſeo conflatam, duratámque ferebant ad bellum, quam ſubinde lingebant. Helluones apud eos aquis ſubmergebantur. Quæ mulier infantem ſuum alere non poſſet adulterij incurrebat notam.

Potus. In caſtris tantùm licebat iis aquam bibere. Domi potionis genus conficiebant, quod aquam viuam nuncupabant, ex thymo, mentâ, aniſo, herbiſque patriis eliquatis.

Veſtes. Semper capite nudo incedebant, quare apud eos nemo caluus: nudis ferè pedibus ambulabant; ſi calceos induerent, eos madefaciebant: lectum eis præbebat ſcamnum, aut pauimentum. Chlamydem tantùm hyeme adhibebant, eámque adſtrictiorem.

Bellum. Omnia ſuis humeris ad bellum portabant. Arma erant galea, lorica, clypeus ex ferro, aut corio: poſtremis temporibus & ſclopus, quo vt & gladio ſi quis carere deprehendebatur, loris cædebatur. Nobiliſſimi primi in acie ſtabant, ſi quis ſe ſubduxiſſet è caſtris à quouis impunè necabatur. Diſſipabantur facilè, ſicut & facilè reuocabantur ad ſigna. Nihil ex inſidiis, omnia aperto marte gerebant. Mulier niſi ferret vterum, maritum ad caſtra ſequebatur.

Et hæc quidem de antiquis Scotis; nam ex Gallorum & Anglorum commercio, iam politiores effecti ſunt.

§. 6. *Politia Scotorum.*

In Scotiam appulere Scythæ, quidquid refragentur Scaliger, & Buchananus, fruſtra hunc Senecæ verſum diſtorquentes,

Et cæruleos Scotobrigantas,

vbi vulgò legitur *Scuta Brigantas*. Sed vnde venerunt illi Scythæ? Aliqui illos accerſunt ex Hiſpaniâ, vnde expulſos aiunt per Conſtantinum Magnum, idque ex Alphonſi Chronico conantur erue-

re. Alij ex Gothiâ, quæ tum Scythia dicebatur, vt colligitur ex lib. 2. Procopij, de bello Goth. Quidquid ſit Hiberniam primò ſubierunt: exinde tranſierunt in partem Septentrionalem Britanniæ, vbi iuncti Pictis grauiſſima bella geſſere cum Romanis, & Britannis cultioribus. Picti autem videntur indigenæ fuiſſe, & hoc accepiſſe nomen à corporibus *Pictis Glaſto*, quod eruditè Camdenus probat. Hi autem Picti occupabant partem Meridionalem præſentis Scotiæ, cùm Scoti Borealem incolerent. Sed cùm Scotorum copiæ ſubinde nouæ ex Hiberniâ tranſmitterent, tandem exterminati ſunt Picti regnante apud eos Kenneto filio Alpini.

Dicuntur autem Scoti ſemper paruiſſe Regibus ſuis, qui à Ferguſio I. ad Iacobum Mariæ Stuartiæ filium CVII. à Buchanano numerantur. Regnum ad primogenitum Regis demortui deuoluitur, qui dicitur *Roſayæ Dux*. Rex magni aliquid gerere nequit inconſulto *Panſcotio*, ſeu *Parlamento*. Tutelam ipſe gerit Nobilium, filiorum ad annum 21. filiarum ad 14. & tum eorum bona fiſco addicuntur, quod tutelæ genus *Vardam* vocant, nos *la garde noble*. *Panſcotium* autem conſtat ex *Eccleſiaſticis*, hoc eſt Epiſcopis, Abbatibus, Prioribus; *Dominis temporalibus* ſcilicet, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Vice-Comitibus, & Baronibus; denique ex *delegatis ciuitatum*. Vnicum hîc iuſtitiæ forum, vulgò *The-Seſſion*.

CAPVT IV.

Hibernia.

EADEM quoque hîc, quæ in Scotiâ conſideranda ſunt.

§. 1. *Nomen Hiberniæ.*

EAM Britanni *Yuerdon* appellant, Angli *Ireland*, indigenæ *Erin*: Apud Poëtas Hibernicos & fabuloſos hiſtoriarum ſcriptores *Banny* dicitur, vnde facta vox *Allabanny*, *altera Hibernia*, quod nomen conceſſum eſſe Scotiæ ſuprà vidimus. Quod autem *Zephyri Regnum* eam Giraldus dixit, poëticè locutus eſt.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

§. 2. *Quantitas Hiberniæ.*

Non conſentiunt inter ſe Giraldus, & Camdenus, de eius extenſione, & vterque forſitan aberrat à vero.

Latitudo Geographica ſumitur ab extremâ inſulâ *Malin* in Septentrione ad Prom. *Miſſen*, continétque 260. Millia Paſ. ſeu Leucas Hibernicas 195. circiter.

Longitudo Geographica duci debet à Promontorio *Karne* in Vexfordiâ ad portum ſeu Prom. *Feriteri* in Deſmoniâ, quæ diſtantia ad maiorem circulum reuocata dat 190. millia Paſſuum, hoc eſt, præter propter Hibernicas Leucas 142.

Addidi hanc vocem, *Geographica*, quia contrario modo ſumi poteſt longitudo & latitudo, videlicet pro parte extenſiore, & contractiore.

De *Circuitu* nihil ſtatui poteſt, ob crebra æſtuaria quibus hæc inſula ſuffoditur.

§. 3. *Qualitas Hiberniæ.*

Tota Regio humidior, vbique fontibus ſcatens, ideóque minus frigida ob vapores. Hæc autem humiditas efficit, vt indigenæ expediti ſint ob neruorum mollitiem.

Regio eſt lini imprimis ferax, itémque lanæ, quæ bis in anno pecori demitur. Dat etiam equos nobiles tolutarios, quos Angli vocant *Hobies*, ſed extra Hiberniam, & Angliam vix durant, quoniam vngulæ mollioris ſunt. Sufficit & canes Anglicis maiores & fortiores, vulgò *Greyhouds*, item & Accipitres in Angliâ laudatiſſimos. Cætera ex miraculis naturæ colliges, ad calcem huius libri.

§. 4. *Lingua Hibernorum.*

Proprium idioma habent Hiberni, vnum ex ſeptem minus præcipuis Europæ, quo etiam vtuntur Scoti Montani, & Sylueſtres. Vtrum autem Scoti hoc intulerint, an indidem hauſerint, nemo aſſerere poteſt.

Ex quo Angli in Hiberniam colonias immiſere plerique loquuntur Anglicè, & nobiles ferè omnes bilingues ſunt.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

§. 5. *Mores Hibernorum.*

Victvs. Carniuori ſunt ferè omnes, ideóque laborant plerumque cruditate, cui malo medentur aquâ viuâ, eáque potentiſſimâ. Accumbunt in lectulis vbi edunt miro cum ſilentio. Mater numquam filium nutrit, ſed dat eum nutrici atque nutricio, qui paris ſunt apud alumnum cum patre, & matre æſtimationis. Item collactanei ſe magis diligunt quàm fratres. Cùm ægrotat alumnus ex vltimis finibus Hiberniæ Nutricius aduolabit.

Veſtes. Vtuntur ferè iis variegatis. Flauum colorem plurimi faciunt; vnde qui flauo ſunt capillo comam nutrire ſolent ad oſtentationem.

Nuptiæ. Apud eos præproperæ, virgo enim quandoque nubit anno decimo. Statim ac puer naſcitur ei nomen imponitur, ſed numquam patris, id enim ominoſum credunt. Nominibus Magnatum & nobilium præfigitur littera O.

Artes. Apud illos raræ, fermè enim inertes, earum loco artem furandi exercent. Cùm manè exeunt domo furta ſua Deo commendant optántque incidere in diuitem, quem ſpoliare poſſint. Quod intellige de exteris: nam inter ſe furta puniunt, & habent homunciones vili mercede conductos, qui diligenter fures inueſtigent.

Funera. Cùm quis morti proximus accerſuntur præficæ quæ moribundi animam retineant. Vbi animam efflauit tota domus lamentis perſtrepit, liberi, & coniux more fanaticorum vlulant. Ex bonis defuncti plus aufert, qui potentior eſt, & ſæpe patruus nepotes hæreditate fraudat.

Bella. Quatuor habent militum genera: primum eſt Equitum, quorum equus dum conſcenditur inclinat caput, Ephippia more Clitellarum pendent. Secundum peditum Statariorum qui iurant ſe numquam pugnam detrectaturos; eos vocant *Geleglaſſios*. Tertium leuis armaturæ, quos nominant *Karnos*. Quartum eſt Curſorum, *Daltinos* appellant. Vox militaris eſt *Pharo*, *Pharo*. Vtuntur autem fiſtulâ pro tubâ.

§. 6. *Politia Hibernorum.*

Certvm putat Camdenus à Britannis occupatam primò Hi-

berniam, idque multis demonſtrare nititur. Certiſſimum autem præcipitante iam Rom. Imperio Scotos ſiue Scythas, vel ex Hiſpania, vel ex Germania in eam appuliſſe. Apage enim hinc Cæſaream Noëmi neptem, & Scotam filiam Pharaonis Regis Ægypti; itémque Iberum, & Hermionem Hiſpanos, vt fabulas hiſtoriis indignas.

Quinam autem Reges hîc primùm imperarint non eſt facile dicere, ob fabellas quibus Hiſtoria implicita eſt. Sed paulò ante Carolum Magnum Noruegi, ſeu Nortmanni eâ potiti ſunt, quibus exterminatis per indigenas ſucceſſere Oſtmanni qui inſulam in quatuor Regna partiti ſunt vſque ad Rothericum Regem Connaciæ, qui ſibi totius inſulæ arrogauit imperium. Sed Dermicius ab eo in Angliam eiectus viam Anglis in Hiberniam ſtrauit, à quibus reſtitutus eſt in Regnum per Comitem Penbrokiæ ſocerum ſuum. Verùm paulò pòſt Henricus II. in Hiberniam tranſiit in quem Rothericus, & ordines, annuente Hadriano Pontifice, ius Regni tranſmiſere, & exinde Reges Angliæ *Domini* Hiberniæ dicti ſunt vſque ad Henricum VIII. qui in Comitiis Hibernicis Rex declaratus eſt, quia nomen *Domini* ſeditioſis quibuſdam diſplicebat. Exinde verò inſula adminiſtrata eſt per Proregem qui antè Cuſtos, & Conſeruator Hiberniæ dicebatur. Hîc tamen perdurant aliqui Principes Hibernici exleges planè, habéntque præfectos inferioris notæ à quibus iuuantur. Viuunt in arcibus oblitis luto, & mutuis cladibus atque graſſationibus ſeſe conficiunt.

CAPVT QVINTVM.

Angliæ diuiſio.

§. 1. *Regnum Cantij*, le Comté de Kent.

CANTVARIA: *Cantorbery*, vel *Cantorbie*, ad Fl. Sturam: *Stoure.*
Roffa: *Rocheſter* ad Fl. Meduueagum, *Meduuay.*
Douera: *Douure*, ad Fretum Gallicum, *le pas de Calais.*
Sanduicus: *Sanduuyk*, portus non incelebris.
Hide: *Hyde*, portus vnus ex portubus Thalaſſiarchæ commiſſis.
Darentus:: *Dartfort*, ſeu *Darenfort*, ad Fl. cognominem.

Gra-

Graueſenda : *Graueſend*, in peninſulâ *Ho*, inter fluuios Tameſin, & Meduueagum.

3. Inſulæ.
- *Oxney* quam efficit Fl. Rotherus, *Rother.*
- Ouium inſula : *Sheepey* quam format Fl. *Meduuay.*
- Thanatos : *Thanet* quam circumluit Stura Fl. *la Stoure.*

§. 2. *Regnum Suſſexiæ.*

SVRRIA *Comté de Surrey, ou Sutrey.*
- RICHMONDIA : *Richemonde*, ad Tameſin Fl.
- *Nonſuch*, ſeu *None-ſuch*, quaſi nulli ſecundum, Palatium Regis.
- *Voodcote* nemus, de quo ſæpe in Anglicâ Hiſtoriâ.
- Cradina: *Croydon*, Palatium Archiepiſ. Cantuarienſis.
- Filicetum : *Farnham*, vbi olim Dani ab Alfredo Rege fugati.

SVSSEXIA propriè dicta, *le Comté de Suſſex.*
- CICESTRIA : *Chicheſter*, Saxonicè *Ciſſaceanſter* à Rege Ciſſâ.
- Inſ. Vitulorum Marinorum, *Selſey*, vbi vrbis magnæ cadauer.
- Aruntina : *Arondel*, ad Fl. Aruntem, *Arun.*
- Cimeni portus : *Storeham*, olim *Cimenshore.*
- Leſua : *Leuues*, à paſcuis dicta, celebris ex prælio.
- Peuēſea: *Pemſey*, ad quā appulit Guilielmus Neuſtrius.
- Haſtinga : *Haſtings*, à celeritate ſic dicta, quoniam hîc diligentiſſimè Guilielmus caſtrum excitauit.
- Ripa : *Rhie*, ad oſtia Rotheri, *Rother.*

§. 3. *Regnum Eſſexiæ.*

ESSEXIÆ Comit. *d'Eſſex.*
- COLCESTRIA : *Colceſtre* ad Fl. *Colne*, quibuſdam S. Helenæ patria.
- Malodunum : *Maldon*, vrbs ampla fuiſſe videtur.
- Valdenum : *Valden*, ſeu *Safron-Valden* à croco.
- Hareuichum : *Hareuich* ad oſtium Fl. *Sturi.*
- Coggeacum : *Coggeac* ad Fl. *Froshuuel*, aliter *Blakuater*, ſeu Aqua nigra.
- Chelmerus: *Chelmford*, & *Chensford*, ad Fl. *Chelmer.*
- Berecinga : *Berching*, ad Fl. *Rhodon.*

BRITANNICI REGNI DIVISIO GENERALIS.

- **REGNUM ANGLIÆ.**
  - ANGLIA VERA antea LOEGRIA vbi regna
    - CANTII, *le Royaume de Kent.*
    - SUSSEXIÆ, *des Saxons Meridionaux.*
    - NORTHUMBRIÆ, *de Northumbeland, ou des Anglois Septentrionaux.*
    - VESTSEXIÆ, *des Saxons Occidentaux.*
    - ESSEXIÆ, *des Saxons Orientaux.*
    - EASTANGLIÆ, *des Anglois Orientaux.*
    - MERCIÆ, *des Merciës, ou Anglois Mediterranées.*
  - VALLIA antea CAMBRIA.
    - BOREALIS, *Nortvalles.*
    - AUSTRALIS, *Sudvalles.*
- **REGNUM SCOTIÆ.**
  - SCOTIA.
    - CISTAANA, *au deçà du Tay, ou Meridionale.*
    - TRANSTAANA, *au delà du Tay, ou Septentrionale.*
  - INSULÆ.
    - OCCIDENTALES { *les Hybrides.*
    - SEPTENTRIONALES { *les Iſles d'Orkneye de Schetland.*
- **REGNUM HIBERNIÆ ſeu DOMINIUM.**
  - MOMONIA, *Mounſter.*
  - LAGENIA, *Leinſter.*
  - Vnde decerpta MEDIA *Meath* quinta pars dicta.
  - VLTONIA, *Vlſter.*
  - CONNACIA *Connaugth.*
- **MARIA quibus hæ Inſulæ alluuntur.**
  - A Septentrione DEUCALEDONIUM, *The-Deucalidon.*
  - Ab Oriente GERMANICUM, *la Mer d'Alemagne.*
  - A Meridie BRITANNICUM, *la Manche.*
  - Ab Occidente
    - VERGINIUM, *le Canal de S. George, ſeu de Fariſi.*
    - OCCIDENTALE, *la Mer du Ponant.*

MIDDE-SEXIÆ Comit. *Middeſex.*	LONDINVM : *Londres*, primaria totius regni vrbs ampliſſima, & cultiſſima. Veſtmonaſterium : *Vveſtminſter*, Abbatia S. Petri ditiſſima. Stana : *Stanes*, vbi ponte ſublicio iungitur Tameſis. Haptoncurtium : *Haptoncourt*, à Volſæo Cardinali excitatum palatium planè Regium.

§. 4. *Regnum Eaſtangliæ.*

SVF-FOLCIA *Comté de Suffolk.*	GIPPEVICVM : *Ipſuuik* ad Fl. *Gipping*, ſeu *Oruuel.* Vulpetum : *Vulpet*, ad Fl. *Gipping.* Clara : *Clare*, ad Fl. Sturam, *Stoure.* Fanum S. Edmundi : *Edmund-Bury*, à S. Edmundo Martyre à Danis cæſo. Orefordia : *Orford*, ad oſtium Fl. Ori. Dunmocha : *Dunuich*, olim vrbs Epiſcopalis.
NOR-FOLCIA *Comté de Nortfolk.*	NORVICVM : *Noruik*, ad Fl. Garienem, *Yer.* Linū Regiū: *King-linne*; cui adiacet Linum Epiſcopi. Caſtera : *Caſter*, magnæ vrbis reliquiæ. Garmuthum : *Yermouth* ad Fl. *Yer*, vrbs munitiſſima. Theofordia, ſeu Vadum Theti : *Thet-fort*, olim Epiſcopalis à Danis diruta.
CAN-TABRI-GIA *Comté de Cābridge.*	CANTABRIGIA : Cambridge ad Fl. Camum, ſeu Grontem, *Grant.* Elia : *Ely*, ad Fl. *Grant*, in inſulâ cognomine. Viſlikum : *Viſlik*, in aliâ inſulâ perferaci. *Thegreat-Fens*, campi hodie inundati dicuntur. Fluuij Camus *Grant*, Vſa *Ouſe*, Cænus *Cain*, à quibus extitit illa inundatio an. 1619. & 1620.

§. 5. *Regnum Merciæ, ſeu Mediterraneorum Anglorum.*

HON-TING-DONIA *Honting-ton.*	HONTINGDONIA : *Hontington*, ad Fl. Vſam, *Ouſe.* Fanum S. Yuonis : *S. Yues*, antea *Slepe*, à S. Yuone Perſâ Epiſcopo. Fanum S. Neothi : *S. Neot*, aut *S. Needes*, qui indigenas ad fidem excoluit.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

MIDDESEXIÆ Comit. *Middeſex.*

- LONDINVM: *Londres*, primaria totius regni vrbs ampliſſima, & cultiſſima.
- Veſtmonaſterium: *Vveſtminſter*, Abbatia S. Petri ditiſſima.
- Stana: *Stanes*, vbi ponte ſublicio iungitur Tameſis.
- Haptoncurtium: *Haptoncourt*, à Volſæo Cardinali excitatum palatium planè Regium.

§. 4. *Regnum Eaſtangliæ.*

SVFFOLCIA *Comté de Suffolk.*

- GIPPEVICVM: *Ipſuuik* ad Fl. *Gipping*, ſeu *Oruuel.*
- Vulpetum: *Vulpet*, ad Fl. *Gipping.*
- Clara: *Clare*, ad Fl. Sturam, *Stoure.*
- Fanum S. Edmundi: *Edmund-Bury*, à S. Edmundo Martyre à Danis cæſo.
- Orefordia: *Orford*, ad oſtium Fl. Ori.
- Dunmocha: *Dunuich*, olim vrbs Epiſcopalis.

NORFOLCIA *Comté de Nortfolk.*

- NORVICVM: *Noruik*, ad Fl. Garienem, *Yer.*
- Linũ Regiũ: *King-linne*; cui adiacet Linum Epiſcopi.
- Caſtera: *Caſter*, magnæ vrbis reliquiæ.
- Garmuthum: *Yermouth* ad Fl. *Yer*, vrbs munitiſſima.
- Theofordia, ſeu Vadum Theti: *Thet-fort*, olim Epiſcopalis à Danis diruta.

CANTABRIGIA *Comté de Cãbridge.*

- CANTABRIGIA: Cambridge ad Fl. Camum, ſeu Grontem, *Grant.*
- Elia: *Ely*, ad Fl. *Grant*, in inſulâ cognomine.
- Viſlikum: *Viſlik*, in aliâ inſulâ perferaci.
- *Thegreat-Fens*, campi hodie inundati dicuntur. Fluuij Camus *Grant*, Vſa *Ouſe*, Cænus *Cain*, à quibus extitit illa inundatio an. 1619. & 1620.

§. 5. *Regnum Merciæ, ſeu Mediterraneorum Anglorum.*

HONTINGDONIA *Hontington.*

- HONTINGDONIA: *Hontington*, ad Fl. Vſam, *Ouſe.*
- Fanum S. Yuonis: *S. Yues*, antea *Slepe*, à S. Yuone Perſâ Epiſcopo.
- Fanum S. Neothi: *S. Neot*, aut *S. Needes*, qui indigenas ad fidem excoluit.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

BED-FOR-DIA *Bedfort.*	BEDFORDIA : *Bedford*, ad Fl. Vſam, celebris victoriâ Merciorum in Britannos. Duniſtabulum : *Dunſtable*, Caſtrum ad latrones compeſcendos, quorum præcipuus Dunus.
HERT-FOR-DIA *Hertfort.*	HERVDFORDIA, & Hertfordia : *Hertfort*, ſeu *Hartford*, ad Fl. Læam. Fanum Sancti Albani : *S. Albans*, Abbatia celebris.
BVKIN-GAMIA *Bukingam.*	BVKINGAMIA : *Bukingam*, ad Fl. Vſam, ſeu Iſim, alterum. Colebrocia : *Colbroke*, ad Fl. *Colne.* Ægleſburgus : *Ailesbury*, ad Fl. Tamam.
OXEN-FOR-DIA *Oxford.*	OXONIVM : *Oxford*, ad Conflu. Cherueli & Iſis, ſeu Vſæ. Dorcinia, ſeu Dorceſtria : *Dorceſter*, ad Fl. Tamam. Baranbynga : *Bambyri*, ad Fl. Cheruelum*, *Keruell.*
NORT-HAN-TONIA *Northãptõ.*	NORTHANTONIA : *Northampton*, ad Fl. Anfonam, *Anfandon.* Petriburgus, ſeu Petropolis : *Peterburg*, ad Fl. *Nen.* Burgleia : *Burgley*, ad Fl. Vellandum, *Vveolod.*
ROTE-LAN-DIA *Rutland.*	OCHAMVM : *Okam*, ad Fl. *Vvash*, ſeu *Guuaſt.* Vppinghamum: *Vppingham*, quibuſdam primaria Comitatus.
LICES-TRIA *Comté de Leiceſter.*	LEGECESTRIA, ſeu Leogora : *Leiceſter*, ad Fl. Soarum, *Sorell.* Lutteruortiũ: *Lutteruuorth*, cuius Parochus Vicleffus. Liegenburgus : *Loughborrouu*, ad Fl. Soarum.
VARVI-CENSIS Com. vel pagus, *le Comté ou pays de Vvaruik.*	VARVICVM : *Vvaruik*, ad Fl. Auonem, *Auon.* Couentria : *Couentré*, à Conuentu Cœnobitarum. Rugbium : *Rugby*, vrbecula diues. Suttonium : *Sutton-Colſiel*, Patria Io. Volſey.

GLOCESTRIA *Comté de Gloceſtre.*
- GLOVERNIA, ſeu GLOCESTRIA: *Glocester*, ad Sabrinam, *Sauuern*.
- Sylua Danica: *la Foreſt de Deane*.
- Circeſtria: *Circeſter*, ad Fl. Corinum, *Churne*.
- Theoci Curia: *Teukesbury*, ad Confl. Auonæ & Sabrinæ.

HEREFORDIA *Hereford.*
- HEREFORDIA: *Hereford*, ad Fl. Vagam *Vvy*, vel *Guuy*.
- Leonis Monaſterium: *Lemſter*, ad Fl. Logum, *Lug*.

VIGORNIA *Comté de Vorceſtre.*
- VIGORNIA: *Vorceſter*, ad Fl. Sabrinam.
- Belli-locus: *Beauudley*, in Sylua Viriana, *Vvyre*.
- Druituichum: *Droituuich*, ad Fl. Saluarpum, *Saluarp*. prope ſyluam *Ferkenham*, vbi tres fontes ſalſi.

STAFFORDIA *Comté de Stafford.*
- STAFFORDIA: *Stafford*, ad Fl. Souum, *Souu*.
- Lichefeldia: *Lichfiel*, hoc eſt cadauerum campus, SS. videlicet, qui hîc ſepulti.
- Tamauordina: *Tameuuorth*, ad Fl. Tamam.

SALOPIA *Comté de Shreuusbury.*
- SALOPIA: *Shreuusbury*, ad Sabrinum Fl.
- Crux Oſuualdi: *Oſueſtre*, vel *Oſualdſtre*.
- Morſi-Burgus: *Brignorth*, ſeu *Brig-morſe*, ad Sabrinam.
- Dinanum: *Ludlouu*, ad Fl. Temdum, *Teſidiauc*.

CESTRIA *Comté de Cheſter.*
- CESTRIA: *Cheſter*, inter æſtuaria duo *Moſée*, & *Dée*.
- Nortuicum, ſeu ſalina nigra: *Nortuik*, ad Fl. *Vener*.
- Midleuikum: *Midleuik*, ad Fl. *Vener*.
- Nantuicum, ſeu Salalbanus ad Fl. *Vener*: *Nantuik*.
- Congletonium: *Congleton*, ad Fl. Danum, *Dan*.

DARBIA *Comté de Darby.*
- DARBIA: *Darby*, ad Fl. Deruentrionem, *Deruent*.
- Buxtona: *Bakeuell*, ad Fl. *Vvie*, iuxta quam aquæ calidæ à quibus nomen habet.

NOTTINGAMIA *Nottingam.*
- NOTTINGAMIA: *Nottingam* ad *Trentam* Fl.
- Litleboruuium: *Littlebrough* ad Trentam.
- Vorkenſopia: *Vvorkſop*, ad Fl. Idelam, *Idle*.

LIN- LINDISIA
- LINDECOLLINVM: *Lincolne*, ad Fl. Vithamem *Vitham*.
- Geneſboruuia: *Genesborouu*, ad Trentam.

- **COLNIA** *le Comté de Lincolne.*
  - *le pays de Lindſey.*
    - Grimiburgus : *Grimsby.*
    - Thongum : *Caſter*, ſeu *Tong-Caſter.*
    - Salsfletum : *Salsflet*, ad principium æſtuarij Abi, vulgò *Vmber.*
  - CHESTEVENA *le pays de Keſteuen.*
    - Stanfordia : *Stanford*, ad Fluuium Vellandum.
    - Burna : *Burne*, vbi inauguratus eſt Rex Edmundus.
  - HOLLANDIA, ſeu HOILANDIA, *le pays d'Hollande, ou d'Hoilland.*
    - SVPERIOR
      - Fanum S. Bartolphi : *S. Boſton* ad aliud Vithamæ oſtium.
    - INFERIOR
      - Croulandia: *Crouland*, hoc eſt terra cruda.
      - Spaldinga : *Spalding*, vbi olim multi riuuli; eò vſque labes anni 1619. ferè pertinuit.

§. 6. *Regnum Nortumbriæ, ſeu Nortumberlandiæ, ſeu Anglorum Septentrionalium.*

- **EBORACENSIS COMITATVS**
  - PARS OCCIDENTALIS *Vveſt-Riding.*
    - EBORACVM : *Yorch*, ad Fl. Vrum *Ouſe.*
    - Sacri capilli : *Halifax*, ad Fl. *Calder.*
    - Fanum S. Albani : *Almond-Bury.*
    - Danocaſtria : *Dancaſter*, ad Fl. Danum, *Dan.*
    - Otlea : *Otley*, ad Fl. Verſum, *Verſ.*
    - Huriponium : *Rippon*, ad Fl. Vrum.
    - Gnareſburgum : *Gnarsborrouu*, ad Fl. Nidum, *Nid.*
  - PARS ORIENT. *Eaſt-Riding.*
    - Kintonium ad Hullum: *Hull*, ad Fl. *Hull.*
    - Petrouina: *Patrington*, ad Abum æſtuarium.
    - Beuerlicum : *Beuerlik*, vbi Aſylum.
    - Headonia : *Headon*, portus nunc obductus:
  - PARS BOREA-
    - CLIVELANDIA *le pays de Cliuelãd ou Blakamoye.*
      - Scarburgum: *Scarborough*, ad quod pelamidum piſcatio.
      - Sin° Phari: *Vuitby*, vel Streaneshale.
      - Giſburgum: *Gisbourg*, Monaſterium.
      - Picqueringa: *Piquering*, Ducis Lancaſtrenſis patrimonium.

TATVS

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

- **COLNIA** *le Comté de Lincolne.*
  - *le pays de Lindſey.*
    - Grimiburgus : *Grimsby.*
    - Thongum : *Caſter*, ſeu *Tong-Caſter.*
    - Salsfletum : *Salsflet*, ad principium æſtuarij Abi, vulgò *Vmber.*
  - CHESTEVENA *le pays de Keſteuen.*
    - Stanfordia : *Stanford*, ad Fluuium Vellandum.
    - Burna : *Burne*, vbi inauguratus eſt Rex Edmundus.
  - HOLLANDIA, ſeu HOILANDIA, *le pays d'Hollande, ou d'Hoilland.*
    - SVPERIOR
      - Fanum S. Bartolphi : *S. Boſton* ad aliud Vithamæ oſtium.
    - INFERIOR
      - Croulandia: *Crouland*, hoc eſt terra cruda.
      - Spaldinga : *Spalding*, vbi olim multi riuuli; eò vſque labes anni 1619. ferè pertinuit.

§. 6. *Regnum Nortumbriæ, ſeu Nortumberlandiæ, ſeu Anglorum Septentrionalium.*

- **EBORACENSIS COMITATVS**
  - PARS OCCIDENTALIS *Vveſt-Riding.*
    - EBORACVM : *Yorck*, ad Fl. Vrum *Ouſe.*
    - Sacri capilli : *Halifax*, ad Fl. *Calder.*
    - Fanum S. Albani : *Almond-Bury.*
    - Danocaſtria : *Dancaſter*, ad Fl. Danum, *Dan.*
    - Otlea : *Otley*, ad Fl. Verſum, *Verſ.*
    - Huriponium : *Rippon*, ad Fl. Vrum.
    - Gnareſburgum : *Gnarsborrouu*, ad Fl. Nidum, *Nid.*
  - PARS ORIENT. *Eaſt-Riding.*
    - Kintonium ad Hullum: *Hull*, ad Fl. *Hull.*
    - Petrouina: *Patrington*, ad Abum æſtuarium.
    - Beuerlicum : *Beuerlik*, vbi Aſylum.
    - Headonia : *Headon*, portus nunc obductus.
  - PARS BOREA-
    - CLIVELANDIA *le pays de Cliuelãd ou Blakamoye.*
      - Scarburgum: *Scarborough*, ad quod pelamidum piſcatio.
      - Sin⁹ Phari: *Vuitby*, vel Streaneshale.
      - Giſburgum: *Giſbourg*, Monaſterium.
      - Picqueringa: *Piquering*, Ducis Lancaſtrenſis patrimonium.

TATVS

- TA-TVS, *le Comté d'Yorch.*
  - LIS, *Nort-Riding.*
    - NORTAL-VERTONIA, *Nortaluerton.*
      - Nortaluertonia : *Nortaluerton*, ad Fl. *Viſch.*
      - Truskum : *Trusk*, ad Fl. cognominem.
    - RICHEMONDIÆ Comitatus, *le Comté de Richemonde.*
      - RICHEMONDIA : *Richemond*, ad Fl. *Suuall.*
      - Gethlinga: *Gethling*, Monaſteriũ.
      - Catarracta : *Catarricke*, ad Suuallium Fl.
      - Mildehamũ: *Mildeham*, ad Vrũ Fl.
      - Mashamum : *Masham*, ad Vrum, Baronum ſedes, iuxta quod Iorlanenſe Monaſterium *Iernis*, quod vetuſtate concidit.

- LANCLASTRIA Comitatus Palatinus, *le pays, ou Comté de Lanclaſtre.*
  - LANCLASTRIA : *Lanclaſtre*, ad Fl. *Lone.*
  - Kocaria : *Kokerſant*, Abbatia inter Fl. Kokarum, & Lonam.
  - Grencaldi caſtrum : *Grenehault*, ad Fl. Viram *Vvyre.*
  - Preſtonium : *Preſton en Anderneſſe*, ad Fl. *Ribel.*
  - Wibigginum : *Vviggin*, ad Fl. Dugleſſum.
  - Liſerpalus : *Lyrpoole*, ad Fl. Merſeium *Merſey.*
  - Varringtonium : *Varington*, ad Fl. *Merſey.*
  - Mancunium : *Mancheſter*, ad Confl. *Irucli*, & *Irki.*
  - FVRNESSA Regio *Fourneſſe ou Foreland*
    - *Vinander-mer*, lacus.
    - Inſula, *Valney.*
    - *Pil-of-Fouldrey*, munitio ad tutelam huius oræ.

- CVMBERLANDIA, ſeu CVMBRIA, *Cumberland.*
  - CARLEOLVM : *Carlile*, inter æſtuarium Itunæ *Eden*, & Fluuios Peretillum & Caudam.
  - Ierbeia : *Ierby*, ad Fl. Olenum *Elne.*
  - Cokarmutium : *Cokarmouth*, ad Confl. Cokari, & Deruentionis *Dertuuent.*
  - Egremontium : *Egremont*, caſtrum celebre.

- VESMARIA, *Comté de Veſtmorlãd.*
  - ABALLABA : *Apallaba*, ad Fl. Itunam *Eden*, pagus tantùm.
  - Fanum S. Stephani: *Kyrby-ſteuen*, ad Fl. Itunam.
  - Candalia : *Kyrkeby Candale*, ad Canum Fl. *Kan.*

Dd

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

DVNELMENSIS EPISCOPATVS, *l'Eueſché de Durham, ou Dunelme.*

- DVNELVM ſeu DVNELMA: *Durham*, ad Fl. Vedrum *Vvere.*
- Giruium: *Iarouu*, patria Bedæ Venerabilis.
- Auklandia: *Aukland*, ad Confl. *Vvere*, & *Gaunleſſe.*
- Harlepolis: *Harlepol.*
- Darlingtonium: *Darlington*, ad Fl. *Sken.*
- Egleſtonium: *Egleſton*, vicus.
- Caſtrum Bernardi: *Bernardcaſtel*, ad Fl. Teſin *Tées.*

NORTVMBRIA, vel NORTVMBERLANDIA *le Comté de Nortumberland.*

- NOVVM CASTRVM: *Neufchaſtel*, ad Tinam Auſtralem Fl. *Southine.*
- Morpitum: *Mortpeth*, ad Fl. *Ventbek.*
- Alneuicum: *Annuik*, ad Fl. Alaunum *Alne.*
- Beruicus: *Beruik*, ad oſtium Tuedæ Fl. limes Scotiæ.
- Axelodunum: *Hexham*, ad Confl. *Southine*, & *Northine.*
- Fanum S. Olualdi: *S. Oſualdes*, ante Silceſterium in Muro, ad Fl. *Northine*, Tinam Borealem.
- INSVLÆ.
  - Lindisfarnia: *Holy-Iſland*, Inſula ſacra.
  - Farnia: *Farne.*
  - Coquedi Inſula, *Coket*, oppoſita Fl. Coquedo.

§. 7. *Regnum Veſſexiæ, ſeu Saxonum Occidentalium.*

SVTHAMPTONIA *Comté de Souptampton.*

- VINTONIA: *Vinceſter*, ad Fl. Alrefordiam, ſeu Alram.
- Sileceſterium: *Silceſter*, iacet in ruderibus.
- Sutamptonia: *Sontampton*, inter Alramũ & Antum Fl.
- Chriſtopolis: *Chrisburg*, inter Fl. Auenam, & Sturam.
- Portus oſtium: *Portſmouth*, in Inſ. *Portſey.*
- VECTIS *Vvigth.*
  - Nouus portus ante Medena: *Neuuport.*
  - Fretum *Soluent*, Inſulã à continẽti dirimit.

BERCHERIA *le Comté de Bark.*

- ABINDONIA, vel Abendona: *Abingthon*, ad Confl. Fl. Occhæ: *Ocke*, & Tameſis.
- Vanatinga: *Vantage.*
- Valengafordia: *Vvallingford.*
- Readingum: *Redding*, ad Conf. Cunetionis, *Kennet*, & Tameſis.
- Vynleſora: *Vindſor*, palatium magnificum ab Eduardo III. excitatum, vbi & Ordo Periſcelidis *de la Iartiere*, duxit initium.

VILTONIA *le Comté de Vvil, ou de Vilton.*

- SARVM, ſeu Sariſburia: *Salesbury, ou Sarisbury*, ad Confl. Auennæ *Auen*, & Nidderi *Nidder*.
- Viltonia: *Vilton*, ad Fl. Alanum, vel Ellanum.
- Ambroſij vicus: *Amesbury*, ad Fl. Auenam, ab Ambroſio Aureliano.
- Margaberga: *Marlegesboroun*, à Marga nomen habet quâ agri oblimantur.
- Meldunum, ſeu Mædulphi ciuitas *Malmesbury*, ferè ad fontes Fl. Auonæ.

Sequentes quatuor Comitatus habes in ſequenti Valliæ Tabula, quatenus attinet ad Geographicam deſcriptionem.

DORCETIA *le Comté de Dorceſter.*

- DVNOVARIA, ſeu Dorceſtria: *Dorceſter*, ad Fluuium Varum *Frome*.
- Lyma: *Lyme*, in colle prærupto, ad cuius pedem nauium ſtatio.
- Byrportus: *Burdport*, vnde rudentes claſſis Anglicæ curantur.
- Portlandia: *Portland*, Peninſula, olim Inſula.
- Vimutium: *Veimouth*, portus commodus caſtro munitus.
- Theuarea: *Varham*, ad oſtium *Frome* Fl.
- Stagnum: *Paole*, vrbecula, & peninſula.
- Vinbuura: *Vinbam-minſter*, ad Fl. Sturum, vbi ſepultus Rex Ethelredus à Danis cæſus.
- Blandofortia: *Blandefort*, ad Sturum Fl.
- Midletonium: *Midleton*, Abbatia nunc ferè diruta.
- Fons Clarus: *Shirburne*, vel *Sherborne*, oppidum lanificio diues.

SOMERSETIA

- BATHONIA: *Bathe*, ad Confl. *Frome*, & Auonæ fluminum à Saxonibus, *Almancheſter*, quaſi vrbs ægrorũ.
- Briſtolia: *Briſtol*, ad Fl. *Auonam*, vrbs celeberrima.
- Glaſconium: *Glaſſenbury*, Monaſterium in inſula Glaſconia *Glaſtney*, à Ioſepho Arimathea excitatum, vt piè creditur.
- Theodorunum, ſeu Fontanenſis Eccleſia: *Veltz*.
- Brigeuatera: *Briguater*, ad Fl. Pedredum, Comites eius celebres.

Comté de Somerſet, Some-ſertēſis, vel So-mertu-nenſis.

Langoportus : *Langport*, ad Fl. Pedredum, nundinis famoſa.
Brintonium : *Brinton*, ad Fluuium Brium.
Giuelceſterius portus : *Iluceceſter*, ad Fl. Iuellam.
Miluertonium : *Miluerton*.
Veceportus : *Vvatchet*, ad Sabrinæ æſtuarium.
Duneſtorium Caſtrum : *Dunſter*, vndique collibus clauſum, niſi ad mare.

DEVONIA *le Comté de Dent, ou de Deuonſter.*

EXONIA : *Exceſter*, ad Fl. Iſcam *Ex*, olim *Monketon* à Monachis.
Exemutium : *Exmouth*, piſcatorium oppidulum.
Sidemutium : *Sidmouth*, portus arenis penè obductus.
Axa : *Axan-minſter* ad Fl. *Ax*, Monaſterium vbi Regum tumuli.
Dermutum : *Dermouth, ou Darmouth*, ad Fl. *Dert*.
Plimutum: *Plimouth*, ad Fl. Plimum, & Tamarã *Tamer*.
Modberiacum : *Modbery*, oppidulum.
Cridiantum: *Crediton*, vel *Kirtõ*, ad Fl. Credianũ *Creditõ*.
Lidſtonium : *Lidſton*, ad Fl. *Lid*.
Bedifortium: *Bedifort*, ad Fl. Turigtonium *Touuridge*.
Barnaſtapla : *Barſtaple*, cuius mænia corruerunt.
Ilfarcumba, ſeu Statio Humilis : *Ilfarcomb*, ſtatio nauium ſatis tuta.
Cimliga: *Chimlith*, ad Fl. Tauum *Tauu*, oppidulũ diues.
Teuertonium, ſeu duplex Vadum : *Teuerton*, ad Fl. *Ex*.
Lunda inſula : *Lundy*, è regione Freti *Barſtable*.

CORNVBIA *le pays de Cornuaille*,

VXELLA : *Liſtuuithiel*, ſeu *Leſtuthiell*, colli affixa.
Fanum S. Stephani : *Launſton*, quaſi *Lanſtuphadon*.
Faua, ſeu Foathum : *Foye*, aut *Fouuy*, ad Fl. Fauã *Fauuey*.
Tregaya : *Tregaye*, ad Fl. *Valle*.
Volemuthum : *Phalmouth*, portus duobus caſtris munitus, & capaciſſimus.
Penſancia : *Penſans*, iuxta quam lapis *Maïnamber*.
Fanum S. Columbani : *S. Colombe*, à S. Eremitâ Scoto.
Paſtouia : *Padſtouu*, ad Fl. Alanum *Alain*.
Trukouium : *Truko*, duobus riuulis cinctum.
Boſuena, ſeu Bodminia : *Bodman*, olim Epiſcopalis.

ou le Comté de Keruan.	Grandepontium: *Granpont*, caput Rosselandiæ. Lethoſtouia Inſula: *The-gulphe*, ſeu *Leſthoſtouu*, apparens tantùm æſtu recedente, aliàs aquis obruta.

CAPVT SEXTVM.

Valliæ diuiſio.

§. 1. *Diuiſio ante annum Chriſti 870.*

Venedotia: *Guyneth*, continens *Angleſey*, & partem Borealem.
Povisia: *Pouuys*, medium Regionis occupat.
Dehenbartia: *Dehenbart*, verſus Occidentem, ad Cherſoneſum procurrit.
Rinvcia: *Reinuc*, infra Vagam Fl. iacet.
Sillvria: *Sylluc*, ad æſtuarium Sabrinæ extenditur.
Morganvcia: *Morganuc*, occupat Comitatum *Glamorgan*.

§. 2. *Diuiſio Roderici cog. Magni.*

VENEDOTIA *in 3. partes.*	Monam: *Angleſey.* Marvoniam: *Caer-varnon.* Meridniam: *Merioneth.*
POVISIA *in tres Pouiſias.*	Vadociam: *Vadoc.* Interamnensem, inter Vogam & Sabrinam. Venvidiam.
DEHENBARTIA *in quinque Regiones diſtributa.*	Cireticam: *Cardigham.* Demetiam: vbi hodie *le Comté de Penbrok.* Maridvnensem Pagum: *Caermarden.* Morganvelam: *le Glamorgan.* Gventiam: *Guent*, vbi hodie *Moumonth*, & *Breнok*; Comitatus.

§. 3. *Diuiſio ab Anglis facta ſub Henrico Octauo.*

Nvm. 1. *Vallia Borealis*, Nort-Walles.

FLIN- Fanvm S. Asaphi: *S. Aſaph*, ad Cōfl. *Eluuy*, & Cluydæ.

TEN-SIS	Halyuuelum, ſeu fons ſacer : *Halyuuel*, vbi S. Venefrida cæſa eſt.
le Comté	Flintum Caſtrum : *Fleint*, ad æſtuarium Deam.
de Fleint.	Ruthlanum : *Ruthlan*, ad oſtium Cluydæ Fl.
DENBI-GENSIS	DENBIGHIA : *Denbigh*, in Roſſiâ, patria Humfredi Luydi.
le Comté de	Ruthunia : *Ruthin*, in valle Cluydâ.
Denbigh.	Writeshamium : *Vvrexham*, municipium.
SNAVDO-NIA, ſeu	ARVONIA : *Caeruarnon*, ad Fl. *Seiont.*
	Bangoria : *Bangor*, ſeu *Banchor*, ad Fretum *Menay.*
ARVONIA	Couonij oſtium : *Aber-Conuey*, ad Fl. Couonium.
le Comté de	Canganum Pro. *la pointe de Lhein.*
Caeruarnon.	Niuoſi Montes : *Snouudon*, Britannicè *Craig-Eriry.*
	BELLOMARISCVS : *Beaumaris*, ab Eduardo I. condita.
MONA	Nouus Burgus : *Neuufbruge*, aliàs *Roſſar*, ad Fl. *Brant.*
	Aberfrauia : *Aber-frauu*, olim Nortuallíæ Regia.
	Promontorium ſacrum : *la pointe d'Holy.*
Angle-ſey.	Menay Fretum, vel Fluuius : *le Menay*. M. circiter Paſ.
	INSVLÆ: Phocarum : *l'Iſle des veaux marins.*
	Sacerdotum : *Preſiholme.*
MER-VINIA	COLVNIVM, ſeu Harlechum : *Harlech*, ad æſtuarium Maius *Thuuith Maur.*
le Comté	Dolegetla : *Dolegetle*, ad Fl. *Auon.*
de Merio-neth.	Aberdeuium : *Aberdify*, ad Fl. Deuum, *Deuy*, vel *Douuy.*
	Bala, ad lacum *Tegidnem.*
MON-GOME RICIA	MONS GOMERICI : *Mont-Gomery*, ad Montem Coronam *Crondon.*
	Maglona : *Machleneth*, ad Fl. *Deuum.*
le Comté	Trellinum : *Vvelchpoole*, ſeu *Trellin* Britannis.
de Mont-gomery.	Matrafallia : *Matrafal*, ad Fl. *Murmy.*
	Fanum Vetlini : *Lan-Vetlhin*, ad Fl. *Tanat.*
	Mons Plinlimon, editiſſimus vnde Sabrina fluit.

NVM. 2. *Vallia Meridionalis*, South-Walles.

CERE-	CERETICA : *Cardigan*, ad Fl. Tiuium *Tiuy*, olim Tuberouius.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

TENSIS *le Comté de Fleint.*	Halyuuelum, ſeu fons ſacer: *Halyuuel*, vbi S. Venefrida cæſa eſt. Flintum Caſtrum: *Fleint*, ad æſtuarium Deam. Ruthlanum: *Ruthlan*, ad oſtium Cluydæ Fl.
DENBIGENSIS *le Comté de Denbigh.*	DENBIGHIA: *Denbigh*, in Roſſiâ, patria Humfredi Luydi. Ruthunia: *Ruthin*, in valle Cluydâ. Writeshamium: *Vvrexham*, municipium.
SNAVDONIA, ſeu ARVONIA *le Comté de Caernarnon.*	ARVONIA: *Caeruarnon*, ad Fl. *Seiont*. Bangoria: *Bangor*, ſeu *Banchor*, ad Fretum *Menay*. Couonij oſtium: *Aber-Conuey*, ad Fl. Couonium. Canganum Pro. *la pointe de Lhein*. Niuoſi Montes: *Snouudon*, Britannicè *Craig-Eriry*.
MONA *Anglesey.*	BELLOMARISCVS: *Beaumaris*, ab Eduardo I. condita. Nouus Burgus: *Neuufbruge*, aliàs *Roſſar*, ad Fl. *Brant*. Aberfrauia: *Aber-frauu*, olim Nortuallliæ Regia. Promontorium ſacrum: *la pointe d'Holy*. Menay Fretum, vel Fluuius: *le Menay*. M. circiter Paſ. INSVLÆ: Phocarum: *l'Iſle des veaux marins*. Sacerdotum: *Preſiholme*.
MERVINIA *le Comté de Merioneth.*	COLVNIVM, ſeu Harlechum: *Harlech*, ad æſtuarium Maius *Thuuith Maur*. Dolegetla: *Dolegetle*, ad Fl. *Auon*. Aberdeuium: *Aberdify*, ad Fl. Deuum, *Deuy*, vel *Douuy*. Bala, ad lacum *Tegidnem*.
MONGOMERICIA *le Comté de Mont-gomery.*	MONS GOMERICI: *Mont-Gomery*, ad Montem Coronam *Crondon*. Maglona: *Machleneth*, ad Fl. *Deuum*. Trellinum: *Vvelchpoole*, ſeu *Trellin* Britannis. Matrafallia: *Matrafal*, ad Fl. *Murmy*. Fanum Vetlini: *Lan-Vetlhin*, ad Fl. *Tanat*. *Mons Plinlimon*, editiſſimus vnde Sabrina fluit.

NVM. 2. *Vallia Meridionalis*, South-Walles.

CERE-	CERETICA: *Cardigan*, ad Fl. Tiuium *Tiuy*, olim Tuberouius.

TICA *le Comté de Cardigan.*	Fanum Paterni Magni : *Lan-pater-vaur.* Landeuibreuium : *Landuibreuy.* Tregaronium : *Tregaron*, ad Fl. *Truy* & *Brening.* Aberyſtyuium : *Aberyſtyuith*, ad Fl. *Yſtyuith.*
RADNORIA *le Cõté de Radnor.*	RADNORIA : *Radnor*, Britannis *Maiſeueth.* Preſtana, ſeu Fanũ S. Andreæ : *Preſtine*, ſeu *Lan-André.* Trebuclouium : *Trebuclo*, imminens Foſſæ Offæ *Claud-Offa*, de qua egimus cap. 2. §. 5.
BRICHINIA *le Cõté de Brechnoc.*	BRECHINIA : *Breknok*, ad Confl. *Hodnei*, & *Oſcæ.* Cathedra Arturij, Montes : *Cadier Artur.* Montes Nigri : *Canterbochan.* Bulleum : *Buelth*, ad Vogam *Vvye.* Haya : *Hay*, aliter *Trekorthle*, ad Vogam Fl.
MORGANVCIA *le Comté de Glamorgan.*	CARDIFFA : *Cardiffe*, ad Fl. Taffum *Taff*, olim Ratoſtibiꝰ. Fanum ad Taffum : *Landaff*, Epiſcopalis ad eundem Fl. Oſtium Auonis : *Aber-auon*, municipium. Bouium : *Couudbrige*, à Bobus nomen habet. Marganum : *Margan*, olim Cœnobium nobiliſſimum. Nidum : *Neathe*, ad Fl. cognominem. INSVLÆ { Sullyargus : *Sully*, verſus Orientem. / Baruchus : *Barry*, in Occidẽtẽ, à S. Eremita dicta. } GOVERA regiuncula, *Gouuer.* { Orientalis, vbi *Suueinſey*, vrbecula. / Occidentalis, vbi Pro. *Vormes-head.* }
MARIDVNENSIS Comitatus, *le Comté de Caermarden.*	MARIDVNVM, ſeu Meridunum : *Caermarden*, ad Tobium *Touuy.* Kiduelia : *Kiduuely*, ad Fluuiolum *Vendraheth-Vehan.* Domus alba ad Taffum : *Tuuy Guuin-ar-Taff.* Vitelandia : *Vviteland*, Monaſterium celeberrimum.
PENBROCHIENSIS Comitatus,	PENBROCHIVM : *Penbrock*, in Sinu *Milford* percapaci. Hulfordium : *Harfort-Veſt*, ad Occid. Gledauium *Gledauu.* MENEVIA Cherſoneſus, cuius extremum Pro. *la pointe de S. Dauids.* Meneuia vrbs : *S. Dauids*, ſeu *Dauids Mynſter*, olim Archiepiſcopalis.

Aber-

le Comté de Pen-brok.	Aberuaïnum : *Fiſſard*, ad Fl. *Vaïn.* Nouus portus : *Neuuport*, ſeu *Treſdraet.* Tinbium : *Tinby*, cognomento piſcoſum. RECIVNCVLA ROSSIA. *Roſſ.* — Inter duos Gledauios Fluuios Belgis ab Henrico I. conceſſa, aliter *Anglia Tranſuallina.*

NVM. 3. *Appendix ad Valliam, ſeu de locis dubiæ aſſignationis.*

MONVMETHENSIS Comitatus, *le Comté de Monmouth.* iuſſu Pananglij ſub Henrico VIII. à Valliâ reuulſus, & additus Angliæ.	MONVMETHIA : *Monmouth*, ad Confl. Moni *Mon*, & Vagæ *Vvye.* Clepſtouium : *Clepſtouu*, nõ procul ab oſtio *Vagæ.* Venta Silurum : *Caer-Vvent*, ſeu *Guent.* Nouus portus : *Neuport*, ad Fl. Oſcam *Vsk.* Ciuitas Legionum, *Caer-Leon*, vbi olim legio 2. olim Archiepiſcopalis. Oska, ſeu Brenebegia : *Vsk*, caſtrum ad Confl. *Brithin* & *Vsk*; vrbs ei adiacens diruta fuit. Abergennium : *Aber-genny*, ad Confl. Geuenni ſeu Gobanij, *Geuenny* & Oſcæ *Vsk.*
MONA ſeu MENAVIA, Anglis *Man*, Britannis *Menauu.*	RVSSINVM : *Ruſſin*, ad quod caſtrum *Caſtletouun.* Balachuria : *Balachury*, vbi palatiũ Epiſcopi Sodorẽſis. Munimentum : *The-Pyle*, ad Borealẽ partem frænãdã. Duglaſium : *Duglas*, portus Gallis notus. Hamſium : *Hamſy*, portus minutus. Inſula *The-calfe-of-Man*, ad quam Ichthiornithes capiuntur. Sceafellus Mons : *Sceafell*, diuidens eam in Borealem, & Auſtralem.
SILLINÆ *les Sorlingues, ou les Iſles de Silly.*	S. MARIÆ, præcipua harum inſularum, vbi caſtrum, & præſidium militare. Anothia : *Anoth.* S. Agnetis : *S. Agnes.* Sampſonis inſula : *Sampſon.* Sillina : *Silly*, vnde omnibus his inſulis nomen. Breſaria : *Breſar.* Ruſcouium : *Triſcrauu*, aut *Ruſco.* S. Helenæ, S. Martini, Arturij. Minan-Vithan, &c.

CAPVT SEPTIMVM.

Scotiæ Meridionalis, ſeu Ciſtaanæ diuiſio.

1 MARCHIA, ſeu Merſia, & Merchia *les Marches.*	BARVICVM : *Baruik*, nunc Angliæ contributa ad Fl. Teuiotam *Teiſſe.* Coldinganum : *Coldingam*, nunc primaria huius tractus. Duglaſium caſtrum : *Douglas*, quod aliqui *Lothianæ* accenſent. *Duns*: patria Scoti ex quo ſecta Philoſophorum.
2 TEVIOTIA ſeu Teuiotica Vallis, *la Vallée de Teiſſe, ou de Teiſſu*, ſeu *Tiſſedal.*	Iedoburgum : *Iedburg*, ad Confl. Iedi *Ied*, & Teuiotæ *Teiſſe.* Roſburgum: *Roxbourg*, vbi Teuiota *Teiſſe*, præcipitat in Tuedam. *Tuuede*, vbi olim caſtrum munitiſſimum nunc dirutum. Ex hac vrbe præfectus ius dicit cum titulo Vicecomitis.
3 TVEDIA, ſeu Tuuedalia, *Tuuedal.*	PEBLISIVM ad Fl. Tuedam : *Peblis*, vrbs mercibus diues. Selalaricum: *Sel-rik*, ad Confl. Alrici & Teuiotæ. Lodera caſtrum : *Loder*, caput Regiunculæ cognominis.
4 LIDDESDALIA *Liddeſdal.*	A Lidalo Fl. qui cadit in Eskam nomen accepit hæc prouincia. Eremus : *Lermitage*, caſtrum munitiſſimum vbi olim Eremitæ aliquot victitabunt.

5 ESKIA : vulgò *Eskdal*, à Fl. Eska *Esk*, vbi nullæ vrbes.

6 EVIA : vulgò *Euſdal*, à Fl. Euo *Euſe*, qui in Auanum, vel Anandum Fl. cadit.

7 ANANDIA *Anandal.*	ANANVM: *Anan*, ad Fl. cognominem, vrbecula luculenta, patrimonium Baronum de *Maxumel*, qui ſe Seneſcallos Vallium aiunt. Mabarum: *Marbar*, caſtrum ad lacum eiuſdem nominis.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

8 GLOTIANA *Clydeſdalle*, & *Cluydeſdale*.
- SVPERIOR
  - GLASKOVIVM: *Glaſko*, ad Fl. Cludam *Cluyd*, eius ager vulgò dicitur paradiſus Scotiæ.
  - Cluda: *Clyda*, caſtrum ad Confl. Cludæ, & Auenni *Auen*.
- INFERIOR ſeu Baronia Rãduariæ.
  - Randuaria, ſeu Renfroana: *Rheinfrauu*, ad Confl. Carthi *Cartharth*, & Cludę.
  - Duglaſiũ caſtrũ: *Douglas*, ad Fl. *Douglas*, & Cludæ, vnde nobilis Scot. familia.

9 NITHIA *Niddeſdal*.
- DVNFREIA: *Dunfreis*, ad Fl. Niddam, eius vrbis laudantur panni.
- Lauerochum: *Caer-lauerech*, ad oſtium Fl. Niddæ, olim munitiſſima, nunc diſiecti aggeres.
- Selgouium: *Soluey*, burgus, vnde & æſtuario nomẽ.
- Chirſopus: *Kirſopp*, Fl. limes verus Angliæ, & Scotiæ.

10 CARRICTA *Karrike*.
- Berigonium: *Bargeny*, ad Fl. Luſſum, vrbs antiqua, cuius dominus ſe hæreditarium huius tractus prætorem vocat.
- Durnium caſtrum: *Durnager*, penè ad oſtia Fl. Durni.

11 GALDIA ſeu GALLOVIDIA *la prouince de Galuay*.
- SVPERIOR
  - CASA CANDIDA: *Vvithorne*, Epiſcopalis.
  - Vigthonium: *Vigthõ*, inter Cream & Blaidnonem Fl. portus commodus.
  - Glenouium: *Glenhu*, Abbatia, vnde Sinui nomen.
  - Coſuela: *Coſuel*, in peninſulâ *Galuay*.
  - Gudzonium: *Gudzon* caſtrũ ſatis munitũ.
- INFERIOR
  - Kirkenbrigia: *Kirkenbrige*, ad Deuam *Dée*, Fl.
  - Arx Cardina: *les Cardines*, locus munitiſſimus.

12 COVALIA *Coyl*.
- FANVM S. IOANNIS, ſeu Aëra *Ayre* ad Fl. cognominem, Vicecomitatus titulo inſigne, mercibus affluens, & portu non incommodo ornatum.

13 CVNINGHAMIA *Cuningham*.
- IRVINVM: *Iruin*, ad Fl. *Cogn.* olim portus nunc arenis ſic obductus, vt vix cymbæ illum ſubeant.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

14 LORNA *Lorne.*	STEPHANODINVM : *Dunſtanfag*, infra Fl. Luthum *Louth*, antea Euonium, Regum antiqua ſedes. Berogomium caſtrum : *Berogom*, ad lacum *Leaue*, ante annos 100. factum ex eluuionibus maris, aut certè dilatatum. Lorna : *Lorne*, vnde Regioni nomen. Foilanum caſtrum : *Foyle*, ad lacum *Fin*.
15 CANTIERA *Cantyr.*	DVNOVERTIVM: *Dunouert*, in peninſula *Kantyr*. Tarbaria : *Tarbar*, vbi prætor Inſ. Meridionalium ſedet, aliter *Tarbar* in *Logh-Kinkeran*. Sunum caſtrum: *Sun*, in Capdalia Regione *Knapdayl*.
16 ARGADIA, ſeu ARGATHELIA *Argile.*	LISMORA : *Liſmor*, inter lacum *Goyle*, ab Oriente, & Fl. *Heke* ab Occidente. Duglaſium : *Duglas*, ad exitum lacus *Fin*, qui ad 60. milliaria Scotica terras ſubit, & minimum ad quatuor leucas reſtringitur.
17 LELGOVIA, ſeu LEVINIA *Lennox.*	DVMBRITONIVM : *Dumbriton*, ad Confl. Lelauonij, ſeu Leuini & Cluydæ, caſtrum planè inexpugnabile. Riſdoia : *Riſdoy*, ad lacum *Loumound*. Lominius lacus : *Loumond*, in quo 24. inſulæ.
18 PERTHIA *Perth.*	FANVM S. IOANNIS AD TAVVM: *S. Iohnſtoune*, antea Perthia vrbs dicta, vbi pons lapideus Scotiæ celeberrimus. Tuiſium : *Tuy*, ad lacum cognominem in inſula, burgus cultiſſimus.
19 STRATHERNIA *Strathern.*	ABRINCA, & Abrenethea : *Abernethi*, in æſtuario Taui, olim primaria PICTORVM. Ernus, Fl. ſeu Iernus, vnde nomen Regioni.
20 FIFA *Fiffe.*	FANVM S. ANDREÆ: *S. André*, olim Regimontium *Rigmont*, Archiepiſcopalis & Academiæ ſedes. Cupra : *Coupre*, ſeu *Cuper*, ad Fl. Etanum *Etan*, vbi degit Vicecomes, ſeu Præfectus prouinciæ.
21 TAICHIA *Mëtheith*	DVMBLANVM : *Domblain*, vnde non procul Taïchus Fl. in Fortham cadit. Cambelum: *Kambel*, ad lacum, vnde *Fortha* Fl. exit.

aut Menthet.	Eccleſia S. Brigidæ: *Kickbrid*, vbi Comites huius prouinciæ commorantur.
22 STERLINGA aut STRIVELINGA *Sterling.*	LINDVM: *Lithquo*, aut *Linlithquo*, vbi palatium nobile. Streuelinum: *Striueling*, aut *Sterlinborouu*, vbi Comitia ſeu Dietæ Regni celebrātur.
23 LAVDONIA ſeu LOTHIANA *Lothien ou Lauden.*	EDINBVRGVM: *Edinbourg*, ad æſtuarium Forthea, ſeu Scoticum *de Fyrth*, primaria totius Scotiæ: cui incumbit caſtrum dictum Puellarum, quia in eo Picticæ virgines erudiebantur, & ſeruabantur vſque ad nuptias. Dalketum: *Dalket*, paulò ſupra Confl. vtriuſq; *Eskæ.* Dambarum: *Dambar*, caſtrum inexpugnabile, nunc dirutum iuſſu Pananglij. Litha: *Lith*, ad oſtium Fl. Lithi, vrbecula & emporium celebre à Deſſio Gallo in tutelam Edimburgi communitum. Fortea ſeu Forta Æſtuarium aliter Scotorum, ſeu Edimburgi, & Laudoniæ *de Forth*, *ou de Fyrth*, in quo multæ inſulæ, & vna magni nominis *The-bas*, nobis *l'Iſle de bas*, in qua Anſeres marini nidificāt, vulgò *Soland Geeſe*, ex quibus magnum prouētum colligit Gubernator, tum ob lignum nidorum, tum ob adipem podagræ ſalutarem.

CAPVT VIII.

Scotiæ Borealis, ſeu Tranſtaanæ diuiſio.

1 ANGVISIA, & AANIA, & HO-	BREKINVM: *Brechin*, ad Eskam Auſtralem *Southesk* vrbs Epiſcopalis. Donum Dei: *Don-dee*, olim Taodunum ad oſtium Taï, aut Taui, *le Tay*, portus commodus, & diues. Scona: *Scone*, ad Fl. Tauum illuſtre Monaſterium, in quo Reges Scotiæ olim inaugurabantur. Forfarium: *Forfar*, aut *Forfair*, ad Fl. Ilam, Burgus, vnde toti prouinciæ ius dicitur.

RESTIA *Anguis.*	Mons Roſarum: *Mont-Roſe* duplex ciuitas. 1. ad Auſtralem partem oſtij Eski, *Olmonroſe.* 2. ſupra oſtium Fl. *Lunen,* Comitatus caput.
2 ATHOLIA *Athol.*	DVNCALEDONIA: *Dunkeldon*, aut *Dunkedin*, ad Fl. Tauum qui ex lacu Tauo procedit, & recipit Fl. Amundum, vnde prouinciola *Stratmund.*
3 MARNIA aut MERNIA *Mernis.*	FORDVNVM: *Forde*, vrbs minuta, ſed munitiſſima, vbi olim reliquiæ S. Palladij. Baruia: *Baruy*, ad Fluuium cognominem. Dunotyrum: *Dunotir*, caſtrum ad oſtia *Couuy*, rupi inacceſſæ impoſitum. Couium: *Couuy*, ad Fl. cognominem.
4 MARRIA *Marr.*	ABERDONIA NOVA: *Neuu-Aberdon*, non procul ab oſtio Fl. *Dée*, Epiſcopalis & Academia. Aberdonia vetus, ſeu Abredea: *vieille Aberdon*, ad oſtium Fl. Doni, olim Deuanæ celebris piſcatione ſalmonum, qui 300. plerumque vno retis iactu capiuntur.
5 BOGANIA, ſeu Buchania, *Bucquham*, ſeu *Bucquhay.*	SLANIS: *Slanes*, caſtrum ad Fl. *Slanes*, iuxta quod antrum de quo cap. 12. Fyuium: *Fyuy* palatium in Regione *Gareoth*, non procul à Monte aureo *Dundore.* Inuerniacum: *Inuerngy*, ad Fl. cognominem. Bennachum Promontorium: *Bennach.* Bamfium, ſeu Frandakum: *Frendak*, vrbs cum caſtro, vnde Regio *Frendaki.* Boinum caſtrum: *Boën*, vnde Regio *Boïna.* Finlaterum: *Finlater*, caſtrum munitiſſimũ ad mare. Culenum: *Culen*, olim ciuitas florentiſſima, cum luculenta baſilica, nunc iacet.
6 MORAVIA	ELGIA: *Elgin*, ad Fl. Loxiam *Loſſ*, ſeu *Loſſy*, Epiſcopalis lepida ciuitas. Forræ: *Forres*, ad Fl. Fyndornũ *Fyndorn*, vbi ius dicitur. Nardemum: *Narden*, caſtrum fluuiolo adiacet cui nomen impoſuit.

Mur-ray.
- Inuernium : *Inuernes*, ad oſtia Fl. Neſſæ, caſtro regio vrbs inſignita.
- Badenacha : *Badgenoth*, vnde Regiunculæ nomen ad Fl. Crumam *Crume*.

7 ALBANIA : *Braid-Albin*; hoc eſt pars ſuperior Albaniæ, ſcilicet Scotiæ, & *Drum-Albin* Dorſum Scotiæ, hîc nullæ vrbes; ſed tantùm Mons Grampius, qui hîc *Gransbain* dicitur.

8 ABRIA malè LOQVABRIA *Aber.*
- INVERLOTHEA : *Inuerlothe*, ad oſtium Fl. Luthea *Lothe*, à Danis euerſa, ad quam tres lacus influunt, *de Lothe*, *de Zell*, *d'Ark*.
- Kintallum : *Kintaill*, ad lacum Langum *Lang*, Skiam inſ. reſpiciens.
- *Sella* caſtrum ad lacum cognominem vnde Fl. verſus Hybridas inſulas effunditur.

9 ROSSIA
- ARMANOTHIA *Armanoth.*
  - CHANONRICVM : *Chanonry*, ſedes Epiſcopi Roſſenſis in lacu Lubro *Loubroun*.
  - Roſmarkium: *Roſmarky*, olim ampla ciuitas in vicum redacta.
  - Cromatium, ſeu portus ſalutaris : *Cromarty*, portus commodiſſimus, & ſinus cognominis.
  - Tarbatium : *Tarbart*, vbi Sinus Cromartius, reſtrictus iterum nouum efficit ſinum.
- ASSINVS Comitatus *Skiraſſin*, ſeu *Aſſin-Shire*.
  - ASSINVM : *Skiraſſin* ad lacum *Aſſin*.
  - Bruna lacus: *Brune*, verſus meridiem longiſſimè excurrens.
  - Stromium : *Strom*, inter lacus *Reſart* Borealem, & *Drum* Auſtralem.

10 NAVERNIA à Fluuio Nauerno, *Stratnauern*.
- DVNCANI portus, vel Dunachi : *Dunesby*, aliter Fanum S. Donati.
- Strabubaſtrum caſtrum : *Strabubaſter*, ad oſtium Fl. Farzochi *Farzuchi*.
- Stratium Pro. *Straithy*, infra quod ad Orientem Fl. cognominis.
- Fanium: *Fa*, aut *For*, caſtrum ad Fl. cognominem, quem aliqui Nauernum vocant.
- Houypum : *Houyp*, caſtrum ad Fl. cognominem, è cuius

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Strat-nauern. — cuius regione minuta inſ. Conna *Conne* deſerta. *Colma* caſtrum, ad oſtium Fl. Ardurni *Ardurnes*. *Vvraig*, aut *Fero* Promontorium, olim Viruedrum, Scotiæ limes.

11 CATHANESIA vulgò *Cathnés*. — CATHANESIA: *Cathnés*, aut *Couthnes*, nunc penè deſerta ciuitas. Vikum: *Vvik*, primaria nunc prouinciæ ciuitas. Gernicus, caſtrum: *Gernico*, ſeu *Gyrnego*, Comitum Cathanenſium ſedes.

12 SVTHERLANDIA *Sutherland*. — DVNRODVNVM: *Dornok*, ferè ad oſtia Fl. Clynæ *Clyne*, vbi habitat Cathanenſis Epiſcopus. Donorobinum: *Donrobin*, ad oſtia Fl. *Done*, lauta vrbecula. Skelbouium: *Skelbo*, emporium ad Fl. *Vnis*. Dornouium: *Dorno*, ad oſtia Fl. *Tayn*, qui effunditur ex vaſtâ palude.

CAPVT NONVM.

Inſulæ Regni Scotici.

§. I. *Occidentales, vulgò Hybrides, quas ſupra trecentas ad latus Scotiæ Septentrionale ſparſas eſſe tradit Buchananus: earum præcipuæ ſunt ſubſequentes, in ordinem ita digeſtæ.*

LEVISSA, ſeu LEOGVS *Leunes*, vel *Leuuys*, bifariam diuiſa. — HARAIA *pars Merid.* — Vbi Roadilla: *Roadill*, Monaſterium. LEOGVS *pars Septent.* — Vbi Stoyum: *Stoy*, caſtrum munitiſſimum.

INSVLÆ ADIACENTES *Leuiſſæ*. — VISTVS: *Euſt*, exhibens tres Inſulas in æſtu maris. HIRTA, vbi grandiores oues naſcuntur. HESKER cognomento *Vetularum*, quoniam pertinet ad Monachas Ionæ Inſulæ. RONA, à incolis ſemibarbaris culta.

SKIA aliter SKIANAKA hoc eſt, Alata Inſula. — In eâ quinque caſtra, celeberrimum Darboganum: *Darbogan*.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

- **Adiacentes Skiæ.**
  - Rona ſyluis, & ericetis obſita.
  - Oransa : *Oranze.*
  - Rvma : *Rum.*
  - Canna : *Cannay.*

- **MVLA in qua præcipui nominis ſunt**
  - Castra
    - Arroeium : *Arroys*, quod extremam partem Borealem Inſ. claudit.
    - Douartium : *Douart*, in Orientali parte Inſulæ.
  - Lacvs
    - Auyrinus : *Auirin.*
    - Lephanus : *Lephan.*

- **Adiacentes Mulæ.**
  - I. S. Colvmbi, olim fortè Iona : *Kolomkil.*
  - Colla : ſeu Collena, *Kollen.*
  - Tireia : *Terey.*
  - Scarba : *Scarbay.*

- **ILA in quâ**
  - Castra
    - Crumnum : *Crum.*
    - Duniuegum : *Duniueg.*
  - Insvla
    - Falangama : *Falangmay*, in lacu.

- **Adiacentes Ilæ.**
  - Colvansa : Coluanzay.
  - Oranza : *Oranzay.*
  - Svra, ſeu Ivra, probabiliùs antiqua Iona, vbi oppidum *Sodore.*
  - Gigaya : *Gigay.*
  - Caraya : *Caray.*

- **ARANIA &**
  - Vbi caſtrum *Arran*, olim munitiſſimum ; & iuxtà Lamelaſius portus.
- **BOTHA**
  - Vbi Arx Roſaya, ſeu Rotheſaia, *Roſay.*

- **Adiacentes**
  - Cvmbria
    - *Maior* frumento, & pecore diues.
    - *Minor* Platicerotωn abundans.
  - Avona, ſeu Inſ. portuum, Danicorum piratarum ſtatio.
  - Riclina, ſeu Raclinda : *Racling*, verſus Hiberniam.

§. 2. *Septentrionales Inſulæ Regni Scotici.*

- **ORCADES**
  - Mainlandia *Mainlãd.*
    - Carcouiaca : *Kirkua*, caput harum Inſularũ.
    - Chircus : *Kirka*, præcipuus huius Inſulæ Fl.
    - Stonuſius lacus, *Stonhus.*

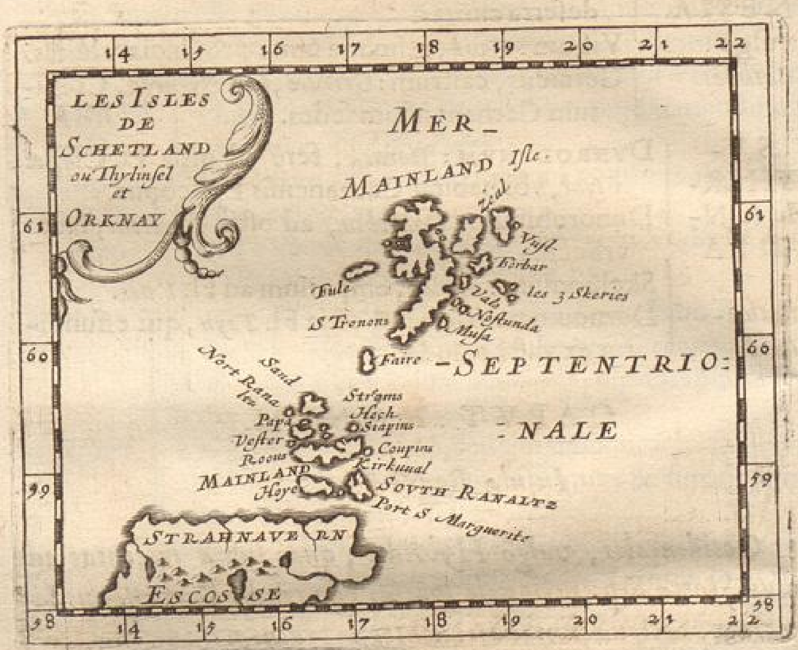

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ADIACENTES *Skiæ.*
- RONA ſyluis, & ericetis obſita.
- ORANSA: *Oranze.*
- RVMA: *Rum.*
- CANNA: *Cannay.*

MVLA in qua præcipui nominis ſunt
- CASTRA
  - Arroeium: *Arroys*, quod extremam partem Borealem Inſ. claudit.
  - Douartium: *Douart*, in Orientali parte Inſulæ.
- LACVS
  - Auyrinus: *Auirin.*
  - Lephanus: *Lephan.*

ADIACENTES *Mulæ.*
- I. S. COLVMBI, olim fortè Iona: *Kolomkil.*
- COLLA: ſeu Collena, *Kollen.*
- TIREIA: *Terey.*
- SCARBA: *Scarbay.*

ILA in quâ
- CASTRA
  - Crumnum: *Crum.*
  - Duniuegum: *Duniueg.*
- INSVLA
  - Falangama: *Falangmay*, in lacu.

ADIACENTES *Ilæ.*
- COLVANSA: Coluanzay.
- ORANZA: *Oranzay.*
- SVRA, ſeu IVRA, probabiliùs antiqua IONA, vbi oppidum *Sodore.*
- GIGAYA: *Gigay.*
- CARAYA: *Caray.*

ARANIA & { Vbi caſtrum *Arran*, olim munitiſſimum; & iuxtà Lamelaſius portus.

BOTHA { Vbi Arx Roſaya, ſeu Rotheſaia, *Roſay.*

ADIACENTES
- CVMBRIA
  - *Maior* frumento, & pecore diues.
  - *Minor* Platicerotωn abundans.
- AVONA, ſeu Inſ. portuum, Danicorum piratarum ſtatio.
- RICLINA, ſeu Raclinda: *Racling*, verſus Hiberniam.

§. 2. *Septentrionales Inſulæ Regni Scotici.*

ORCADES
- MAINLANDIA *Mainlād.*
  - Carcouiaca: *Kirkua*, caput harum Inſularū.
  - Chircus: *Kirka*, præcipuus huius Inſulæ Fl.
  - Stonuſius lacus, *Stonhus.*

- *les Iſles d'Orknay.*
  - Infra Main-landiam:
    - Hoya: *Hoy*, & Valis — æſtu efferueſcente vnica inſula, abeunte duplex.
    - Ranalsa *Southranalz* — vbi portus Sanctæ Margaretæ.
- Pictico freto à Scotia ſeparatæ, vulgò *Pith-land Firth.*
  - Svpra Main-landiam.
    - Siapinsa: *Siapins.*
    - Rasa: *Roous.*
    - Eglisa: *Eglis.*
    - Vestria: *Vveſter.*
    - Eda: *Eck.*
    - Sandia: *Sand.*
    - Stronza: *Streoms.*
    - Ranalsa Borealis: *Nort-Ranalzs.*

- SCHETLANDICÆ, ſeu HETHLANDICÆ, *les Iſles de Schetland ou de Thylinſſel.*
  - Mainlandia *Mainland.* — Hoc eſt *Continens* ad 60. M. Pas. in longitudinem protenſa: nullus hîc locus celebris, innumeri Sinus quibus hæc Inſula effoditur.
  - Minores Schetlandicæ.
    - Zealia: *Zeal*, ſeu *Yſſel.*
    - Wuſta: *Vvuſt.*
    - Forlara: *Forlar*, ſeu *Pheodor.*
    - Valla: *Vvhalz.*
    - Skerriæ Orientales *les Skerries.*
      - Breſſa.
      - Noſtunda.
      - Muſa, *Mouſa.*
    - Trondra: *S.Tronons*, vnde Sinus cognominis hîc celeberrimus.
    - Fvla.

- Interiecta Orcadibvs et Schetlandicis — Fara: *The-Faire*, medio inter illas Inſulas curſu: vrbs vnica *Dumo* piſcatorum Anglorũ & Batauorũ rapinis expoſita.

- De Insvlis FERO sev Farensibvs. — Quæ ad latus Occidentale Schetlandiæ in Tabulis appinguntur nihil certi liquet, niſi ſic dictas eſſe à voce *Fereyar*, quæ ouium multitudinem ſonat, vt vult Angrimius Ionas in tractatu de Iſlandia.

CAPVT DECIMVM.

Hiberniæ recens diuiſio.

§. 1. *Lagenia, Anglicè* Leinſter, *Britan.* Lein, *Hibern.* Lergnigh.

DVBLINIENSIS Comit. *le Comté de Dublin.*	DVBLINIVM: *Dublin*, ſeu *Dauelin*, ad Fl. Liſſium *Liff*, vel *Leff*, inſulæ vrbs primaria. Nouum caſtrum: *Neuucaſtle*, reſpiciens *Nort-Gronds*, arenæ cumulos. Viclouium: *Vviklo* portus cui præfectus tantùm Anglus præeſt. Glandelacum: *Glande-loure*, ſeu *Glandelagh*, ad Fl. *Doro*. FINGALIA Regiuncula: *Fingall*, hoc eſt Gens exterorum. Puluini Arenarij *des Sables*: *Nord-Gronds*, *South Gronds*, *Middelgronds* — Inter quos & continentem mare altum pedibus 42. ſeu vlnis 7.
CATERLOGENSIS Comit. *Comté de Caterlogh, ou Carlogh.*	CATERLOGVM: *Carlogh*, ad Fl. Brigum *Barouu*, aliàs tantùm burgus. Lechtinia: *Leigthein* ad eundem Fl. præſidio Anglorum firmata. Arclouium: *Arclo*, ad Fl. Durum *Doro*, caſtrum peramæno loco ſitum. Agitatum in Pananglio an. 1578. vt ex ditione huius loci, & Viclouienſi fieret vnus Comitatus.
VEXFORDIENSIS *Vvexford*, aut	VEXFORDIA: *Vexford*, ad Fl. Slanam, colonia Anglorum. Fernæ: *Fernes* ad eundem Fl. vrbs Epiſcopalis. Doncanonium caſtrum: *Dunkanon*, infra Suiri & Birgi confluentias. Roſſæ: *Roſſ*, ad Fl. Birgum, olim populoſa ciuitas. Tinternum: *Tintern*, Monaſterium nobile excitatum à Guilielmo Comite Pembrochio ex voto.

Vverſ-ford.	Carunium Prom. olim Sacrum, *la pointe de Caroune.* Banna vrbecula iuxta Prom. *Kan-Carne.*
KILKE-NIEN-SIS Comitat. *Kilkenny.*	CELLA, ſeu fanum S. CANICI : *Kilkenny*, ad Fl. Neorum *Neury.* Oppidum filij Antonij : *Thomaſtoune*, ſeu Balamac-Andan, ad Confl. Calani *Calan* in Neorum. Suirus Fl. ſeu Seuuerus: *Seuuer*, diſpeſcit hunc Comit. à Vaterfordienſi.
COMI-TAT. REGI-NÆ *Queens-County.*	MARIENBVRGVM: *Maribourg*, ſeu *Marienbourg*, vbi præfectus reſidet, locus munitiſſimus. Rheba vrbis cadauer antiquæ ad Fl. Birgum *Barouu.* Donemauum caſtrum munitiſſimum, *Donemauu*, in agro vberrimo.
C. REGIS *Kings-County.*	PHILIPPOPOLIS : *Philipſtoune*, nunc *Kingſtoune* Regiopolis, excitata in gratiam Philippi, filij Caroli Quinti. Hîc quondam OFFALIA Regio.
KILDA-RIEN-SIS Comitat. *Kildare.*	KILDARIA, aliter DARIA : *Kildare*, Epiſcopalis in regione perferaci. Naaſium : *Naans*, ad Fl. Liſſum *Liff*, emporium ſat diues. Athra : *Athren*, ad Fl. Birgum *Barouu.* Cambrena : *Carbren*, vrbecula diues, mercibus celebratur.

§. 2. *Appendix Lageniæ*, Media, *quinta pars quibuſdam*, Meath.

MEDIA ORIEN-TALIS *Eſt Meath Comté.*	Truma, ſeu Trima : *Trim* ad Fl. Bouindam, *Boyn*, emporium frequens, & lautum. Aboya : *Aboy*, ad Fl. Bouindam, aliàs huius tractus primaria. Nauanum : *Nauain*, vbi Bouinda recipit Doſſam *Doſſe*, vrbs Epiſcopalis, cuius Epiſcopus dicitur Midenſis. Killinum caſtrum : *Killin*, munitiſſimus locus.

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

MEDIA OCCIDENTALIS *Comté de Vveſtmeath.*

- MOLINGARIA : *Molingar*, huius tractus Metropolis in medio Inſulæ ſita.
- Cluanardum, ſeu Cluanum : *Cloney*, vrbecula olim Epiſcopalis, nunc planè deſolata, ſedes tranſlata Nauanum.

§. 3. *Momonia* Monſter, *Anglicè* Mounſter, *Hibernicè* Mouun, *ſeu* Wouun.

OCCIDENTALIS *Vveſtmōſter.*

- **KILKOVIA ſeu KERRIENSIS** Comitat. Palatinus *le Comté de Kerry.*
  - ARDATVM : *Ardat*, ſeu *Ardrathen*, vrbs in effœto ſolo ſita.
  - Trætæum : *Traytay*, vbi ædes Comitum Deſmoniorum, quondam pulcherrima.
  - Ferreterius portus : *Ferreteri*, vel *Ferreter*, ſtatio ſat commoda.
  - Dingla portus : *Dingle*, vnde & Sinus in quem cadit Fl. Mangus *Mange*.
  - S. Mariæ vicus, ſeu Marynuicus : *Smeruuik*, ad quem appulit claſſis Hiſpanorum.
  - Drinartium caſtrum : *Drinart*, munitum in mediterraneis.
  - GLANMORIS Regiuncula, inter Fl. *Phoſam*, & *Brokam*, à Mauritio quodam ſic dicta, vbi caſtrum dictum *Kyrie eleiſon*.
- **DESMONIA** ſeu Deſmonienſis Comitat. *le Cōté de Deſmond, ou Deſuuouun.*
  - CLANCARIA inter ſinus Diglenſem, & Mærium.
    - Dunkerænum : *Dunkerain*, olim Iuernis ad Fl. *Maire*, vrbs quondam ampla, nunc ſenſim deficiens.
  - BEARIA inter ſinus Mæriū, & Bātrēſem.
    - Duneſbæus portus : *Dunesboy*, ſatis tutus ob Inſulam obiectā.
    - Karicum Pro. *la pointe de Karich*, vulgò *Karich-Neſſ*.
  - ERANGHIA inter ſinus Bantrēſem, & Baltimorenſem, *Errangh.*
    - Beherus portus : *Beher-hauen*, commoda nauium ſtatio.
    - Doneuantium caſtrum : *Doneuant*, munitiſſimum.
    - Miſſenum Pro. *la pointe de Miſſen*, olim Notium.

ORIEN-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

IRLANDE
OV
HIBERNIE.
OCEAN DEVCALEDONI
OCEAN OCCIDENTAL
MER DIR: LAN: DE
DVN: GAL
ANTRIN
HAVLT TIRON
BAS TIRON
DOV: NE
MONA GAN
SLEGO
FERMA NAC
LETRIN
ROS
MAY
GA
CAVAN
LOVGT
DVBLIN
KIL DARE
LVAY
CLARE
KER RY
LYMMERIK
TIPERARY
KILKENNY
WATER FORT
WEXFORT
DESMONT
CORKE
Malin
Ragclin Isle
Olderflee
Dunkanon
Tomaleg
Valentie Isle

MEDIA OCCIDENTALIS *Comté de Vveſtmeath.*
- MOLINGARIA: *Molingar*, huius tractus Metropolis in medio Inſulæ ſita.
- Cluanardum, ſeu Cluanum: *Cloney*, vrbecula olim Epiſcopalis, nunc planè deſolata, ſedes tranſlata Nauanum.

§. 3. *Momonia* Monſter, *Anglicè* Mounſter, *Hibernicè* Mouun, *ſeu* Wouun.

OCCIDENTALIS *Vveſtmõſter.*

- **KILKOVIA ſeu KERRIENSIS** Comitat. Palatinus *le Comté de Kerry.*
  - ARDATUM: *Ardat*, ſeu *Ardrathen*, vrbs in effœto ſolo ſita.
  - Trætæum: *Traytay*, vbi ædes Comitum Deſmoniorum, quondam pulcherrima.
  - Ferreterius portus: *Ferreteri*, vel *Ferreter*, ſtatio ſat commoda.
  - Dingla portus: *Dingle*, vnde & Sinus in quem cadit Fl. Mangus *Mange.*
  - S. Mariæ vicus, ſeu Marynuicus: *Smeruuik*, ad quem appulit claſſis Hiſpanorum.
  - Drinartium caſtrum: *Drinart*, munitum in mediterraneis.
  - GLANMORIS Regiuncula, inter Fl. *Phoſam*, & *Brokam*, à Mauritio quodam ſic dicta, vbi caſtrum dictum *Kyrie eleiſon.*
- **DESMONIA ſeu Deſmonienſis Comitat.** *le Cõté de Deſmond, ou Deſuuouun.*
  - CLANCARIA inter ſinus Diglenſem, & Mærium.
    - Dunkerænum: *Dunkerain*, olim Iuernis ad Fl. *Maire*, vrbs quondam ampla, nunc ſenſim deficiens.
  - BEARIA inter ſinus Mæriũ, & Bãtrẽſem.
    - Duneſbæus portus: *Dunesboy*, ſatis tutus ob Inſulam obiectã.
    - Karicum Pro. *la pointe de Karich*, vulgò *Karich-Neſſ.*
  - ERANGHIA inter ſinus Bantrẽſem, & Baltimorenſem, *Errangh.*
    - Beherus portus: *Beher-hauen*, commoda nauium ſtatio.
    - Doneuantium caſtrum: *Doneuant*, munitiſſimum.
    - Miſſenum Pro. *la pointe de Miſſen*, olim Notium.

ORIEN-

ORIENTALIS ſeu AVSTRALIS

- **CORCAGIENSIS Comit.** *Côté de Korke.*
  - Corcagia: *Corke*, ſeu *Corkak*, ad Fl. Sauerenum, ſeu Dauronam *Saueren*, ſeu *la More*.
  - Clona, ſeu Cloxa: *Cloney*, in Regiunculâ Mokelenſi.
  - Yogallia: *Yougall*, ad Fl. *Broduuater*, olim *Auen-more*, hoc eſt *magnum flumen*.
  - Kinſalia: *Kinſal*, portus, vrbs antiqua Epiſcopalis.
  - Roſſia: *Roſſ*, olim diues, deficit propter obturata oſtia Fl. Finei, *Finche*.
  - Butauantium: *Boutauant*, caſtrum in mediterraneis.
- **LIMERICENSIS Comit.** *Côté de Limerik.*
  - Lymericvm: *Limerik*, Hibernis *Loumeath*, ad Sineum fluuium, vrbs pontibus interſciſſa.
  - Kilmalocum: *Kilmalok*, ad Fl. Mayum *May*, vrbs diues.
  - Adara: *Adare*, ad Fl. Mayum, olim munitum oppidum, ſed deficit.
  - Askarna: *Aſcherne*, ad Fl. cognominem.
  - Patricij collis: *Knoc patrik*, editiſſimus, in regiuncula *Comlagh*, ſeu *Comlaugh*.
- **TRIPPARIENSIS, ſeu Tripperarienſis, Comit.** *Côté de Tripperary, ſeu Tripparry.*
  - Cassilia: *Cashel*, ad Fl. Suirum *Seuuer*, vrbs ampliſſima.
  - Monaſterium S. Crucis: *Saincte Croix de Triperary*, ſeu *Holy-Croſſ*, ad Suirum Fl.
  - Clonmella: *Clonmel*, ad Suirum, munitio firmiſſima.
  - Karikum: *Karik*, ſeu *Karik-Mak-Griffin*, ad Suirum, ſedes Comitum Ormondiæ.
  - Emelia: *Emeley*, aliter *Auun*, vrbs ſenſim deficiens.
  - Montes Blandinæ: *Slereuu-Bloemy*, ex quibus aliquot fluuij erumpunt.
  - Ormondia regiuncula: *Ormond*, ſeu *Oruuoun*, ditio Comitum Butlerorum.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Eaſt-Möſter, ſeu *Sud-Möſter*.

VATERFORDIENSIS Comitat. *Comté de Vaterford.*

- Vaterfordia: *Vaterford*, ad Suirum *Seuuer*, portus commodiſſimus, altera Hiberniæ ciuitas.
- Dungaruanum: *Dongaruan*, ad oſtium Fl. cognominis, caſtrum munitum & ſtatio nauium.
- Ardmoria: *Ardmor*, nunc vicus, olim vrbecula in regione feraci.

§. 4. *Connacthia, malè Connacia, Anglicè* Conangth, *Hibernicè* Conaugthy.

CLARENSIS Comit. ſeu Momonia Septentrionalis, *Comté de Clare.*

- Clara: *Clare*, in receſſu Fl. Sinei, vbi multas Inſulas facit.
- Tuamum, ſeu Tuuomontium: *Toam*, ſeu *Tauomond*, ad Fl. *Goemoch*.
- Killofeneragus: *Killfenneragh*, ad caput Fl. *Farſet*, oppidum hoc tractu celebre.
- Moynum: *Moy*, ad Fl. cognominem vrbs deſolata, caſtrum ſupereſt.
- Laona, ſeu Killaloa: *Killeloe*, ad Sineum ex lacu Deriga *Derig*, erumpentem.
- Bunratia: *Bunraty*, cuius nundinæ celebrantur.
- Ketium caſtrum: *Kett*, munitiſſimus locus.
- Leanum Promontorium: *la pointe de Leane*, quo maximè hæc regio procurrit in mare.
- Doëum Caſtrum: *Doé*, ad oſtia Fl. *Farſet*.

GALIVENSIS Comitatus, *Comté de*

- Dvaca, ſeu Galiua: *Galuuay*, ad fauces lacus *Corbes*, vbi 300. Inſulæ: ab eâ dictus Galliuenſis ſinus.
- Atherita: *Atherith*, ſeu *Athenry*, ampliſſima, ſed infrequens.
- Letrimum: *Letrim*, ad lacum Derigam *Derig*, Baroniæ caput.
- Kelmacullum: *Kilmacullo*, ad ſinum Galliuenſem; *Baye de Galuuay*, locus peramænus.
- Teginum caſtrum: *Teg*, in minuta peninſulâ.
- Clonfortia: *Cloneford*, ad oſtium Sukij Fl. *Suche*.
- Nouum caſtrum: *Neuucaſtel*, ad Fl. Loggium *Logg*.

Galuuay, ſeu Gallouay.

Achadia: *Auuagdouue*, vrbecula Epiſcopalis.
4. Inſulæ ARRAN, vbi corpora non putreſcunt, aliter *Arhnen.*
Ceathus: *Ceath*, Inſula, vbi Monaſterium S. Colmanni.

MAYENSIS Comitatus *le Comté de Maya.*

MAYA: *May*, ad Fl. cognominem, emporium aliàs illuſtre.
Rafrana: *Rafraine*, ad Fl. Monenam *Monen.*
Dunomoria: *Dunmore*, ad Fl. Loggium.
Mooria: *Moore*, caſtrum firmiſſimum vrbs Epiſcopalis defecit.
Boracium caſtrum: *Borace* ad effuſionem lacus *Garrogh*, locus munitiſſimus.

SLEGENSIS Comit. *le Comté de Slego.*

SLEGVM: *Slego*, ſtatio nauibus opportuna cum caſtro luculento, vbi Comes commoratur.
Trobis Fluuius, ſeu Banna Maior: *Truuys.*
Belek⁹: *Belek*, ad catarractã Bãnæ maioris ex lacu Erno.
Curleueni montes: *Courleuus*, ſeu *Curlenuu*, editi, & qui ægrè tranſcenduntur.

ROSCOMANENSIS Comit. *le Comté de Roſcoman.*

ROSCOMANVM: *Roſcoman*, ad Confl. Succi Fl. & Loggij, cum caſtro egregio.
Atlona: *Atlone*, ad Sineum vbi ponte iungitur pulcherrimo.
Olſina: *Elphen en Roſcoman*, ciuitas Epiſcopalis.
Rouuium, *Rouu*, ad Fl. Succum, caſtrum munitiſſimum.
Mons Terne: *Tourne*, ex quo oritur Sineus Fl.
Fons Sinei Fl. *Shaanon*: Sineum Gyraldus Sinenſem appellat.

LETRVMENSIS *Comté de Letrum.*

LETRVMVM: *Letrum*, aut *Letrem* ad Fl. Sineum vbi multas Inſulas circumluit.
Achonrita: *Achonry*, magnæ vrbis cadauer.

LONGOFORTIENSIS Comitatus antea ANALE Regio, *Longford.*

LONGOFORTIVM: *Longford*, ad Fl. Longium *Long*, vrbs ſatis locuples.
Ardracũ: *Ardragh*, vrbecula in mediterraneis.
Macolicum: *Malk*, ad Fl. Sineum, vbi ſeſe reſtringit antequam cadat in Regidam lacum.
Lacus Regida: *Regeth*, multis inſulis diſtinctus.

§. 5. *Vltonia*, *Anglicè* Vlſter, *Britannicè* Vltuu, *Hibernicè* Cui-Guilly.

CITERIOR ſeu CISBANNVM Fluuium *le Ban.*	LVGENSIS Comit. *le Comté de Lough* ſeu *Iriel.*	DROGHEDA: *Droghdagh*, ſeu *Tredach* ad Fl. Buuinam *Boyne*, vbi nobile cœnobium Mellifons.
		Ardracum: *Ardrek*, ad Fl. Ardram *Ardre.*
		Dunkeranũ: *Dundalk*, ad Fl. Reſſanũ *Reſſan.*
		Carlinfordia: *Carlingford*, in æſtuario cognomine.
		Lugum: *Lough*, caſtrũ vnde regioni nomen.
	DVNENSIS Comitatus *le Comté de Dounne.*	DVNVM: *Dounne*, in lacu *Coyn*, vrbs ampliſſima, ſed ſenſim deficit.
		Strangofortium: *Strangford*, ad effuſionem ſinus cognominis.
		Arglaſius portus: *Arglas*, quem fluuiolus *Cog* facit.
		Ardeſia: *Ardes*, in peninſulâ cognomine, vbi lacus *Coyn*, iterum laxatur.
		Conera: *Conner*, olim ciuitas Epiſcopalis.
		Dromora: *Dromore*, ad Fl. Varerium *Varrey*, olim Vinderium.
		Dondromia: *Dondrome*, vnde ſinus nomen habet, aliter *la Baye d'Holy.*
		Neuuriacum: *Neuury*, ad Fl. cognominem noua ciuitas.
		CLANESBOYA Auſtralis, ſeu ſuperior: *Claneboy*, ſeu Regio Hugonis Flaui.
	ANTRIMENSIS Comit.	RVPES-FERGI, ſeu Fergusij: *Cnoc-fergus*, ad oſtium *Varrey*, munitiſſima.
		Oldelflera: *Oderfleer*, vnde incipiunt conualles *Glines*, dictæ.
		Tuuium: *Touu*, ad lacum *Eaugh.*
		Balanum caſtrum, *Balan*, in tractu *Rouure.*
		Donluſa caſtrum: *Donluſe*, munitiſſimum in rupe, & foſſâ à continente ſeparatum.
		CLANESBOYA Borealis, ſeu inferior: *Cla-*

- *le Comté d'Antrim.*
  - *neboy*, aliter Regio Hugonis Flaui.
  - Antrimum: *Antrim*, caſtrum, vnde regioni nomen.

VLTERIOR, ſeu TRANSBANNVM.

- ARMACENSIS Comit. *Armach.*
  - ARMACHVM: *Armagh*, ad Fl. *Kallin*, olim Archiepiſcopalis, nunc incẽdiis deformata.
  - Lacus *Eaugt*, ſeu *Neaugth*, latiſſimus & piſcoſiſſimus.
  - Banna minor Fl. cadens in lacum *Eaugh*.
  - *Blakuater* Fl. hoc eſt aqua nigra, eodẽ cadẽs.
  - Norriſium, ſeu Noriſij mons: *Norris*, arx ad Bannam munitiſſima.
- MONAGHANVS Comitatus *de Monaghã*, in 5. Baronias diuiſus.
  - MONOGHANVM: *Monogham* ad Fl. *Blakuater*, vrbecula lauta.
  - Muckno lacus, ſeu *Mokno*, vnde Fl. *Louthe*, fluit.
  - Manum caſtrum: *Main*, in regiuncula *Donemain*.
- CAVONENSIS Comitatus, antè BREANIA Orientalis, *le Comté de Cauon, ou de Cauan.*
  - CHILMORIA: *Chilmore*, vrbecula Epiſcopalis.
  - Cauoniũ caſtrum: *Cauon*, nõ procul à ſequenti lacu.
  - Vogthenus lacus: *Vogthen*.
- FERMANAGENSIS, *le Comté de Fermanag.*
  - KILLINA arx in Inſula *Inis-Killin*.
  - Lacus Erno ex regione feraci factus ob peccata indigenarum.
  - Banna maior Fluuius: *Trouuys*.
- DVNGALESIS Comit. ſeu TERRA CORNELII *Dũgall, ou Tyrconell.*
  - DERRIVM: *Derrie*, in Eugenij Inſula, *Inis-Ouuen*, quam efficiunt *Liffer* Fl. & *Foyle* lacus; Monaſterium olim celeberrimum.
  - Rapora: *Rabogh*, ad lacum Suuellium *Suuill*, vicus tantùm in præſentiâ.
  - Calebeghus portus: *Calebogh*, ſtatio nauium commodiſſima.
  - Dungala: *Dungall*, Monaſterium aliàs illuſtriſſimum.
  - Purgatorum S. Patricij, ſeu S. Brendani Inſ. in lacu *Dere*, indigenis *Ellanu-Frugadory*.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

COLRANENSIS Comitatus, antea Regiuncula KRINA.		COLRANVM caſtrum: *Colran*, ad Fl. Bannum *Ban*.
		Lemuadium: *Lemſuady*, caſtrum validum.
TYRONENSIS Comit. *de Tyron*, vel *Tyroon*.	SVPERIOR	Strabanum caſtrum: *Straban*, ad Fl. Lifferum munitum imprimis.
	INFERIOR	DRVNGANONIA: *Dunganon*, caſtrũ egregium Comitis ſedes.
		Clogera: *Cloger*, ſeu *Clogah*, Epiſc.
		Arx Tuuienſis: *le fort de Touu* inexpugnabilis.
		Carolinum: *le fort Charles*, ad Fl. *Blakuater*, ſeu Nigram Aquam.

CAPVT VNDECIMVM.

Epiſcopatus Britannici, ſeu Britannia Chriſtiana.

§. 1. *In Anglia.*

ARCHIEPISCOPATVS CANTVARIENSIS *de Cantorbie*,	Roffenſis: *de Rocheſter.*
	Londinenſis: *Londres.*
	Lincolnienſis: *Lincolne.*
	Ciceſtrienſis: *Chiceſter.*
	Vintonienſis: *Vinceſter.*
	Saliſburienſis: *Salisbery.*
	Exonienſis: *Exceſter.*
	Bathonienſis, ſeu Vellenſis: *Bath, ou Velz.*
	Gloceſtrienſis: *Gloceſter.*
	Vigornienſis: *Vorceſter.*
	Couentrenſis, ſeu Lichfeldenſis: *Couentré, ou Lichfeld.*
	Herefordienſis: *Hereford.*
	Noruicenſis: *Noruik.*
	Elienſis: *Ely.*
	Petriburgenſis: *Peterburg.*
	Oxonienſis: *Oxford.*
	Briſtollienſis: *Briſtouu.*
	Landaffenſis: *Landaff.*

ou Cantorbery.
Banchorenſis : *Banchor.*
Meneuenſis : *S. Dauids*, olim Archiepiſcopatus.
Aſaphenſis : *S. Aſaph.*

EBORACENSIS *d'York.*
Ceſtrienſis : *Cheſter.*
Dunelmenſis : *Dunelme*, *ou Durham.*
Carliolenſis : *Carlile.*
Sodorenſis : *Sodore en l'Iſle de Man.*

§. 2. *In Scotia.*

SANTANDREANVS *de Sainct André.*
Aberdonenſis : *Aberdon.*
Dunkeldenſis : *Donkeldon.*
Morauienſis, nunc Elginenſis : *Muray, maintenāt à Elgin.*
Dumblanenſis : *Dumblain.*
Brechinenſis : *Brechin.*
Roſſenſis, nūc Canonricēſis : *Roſſe, maintenāt à Chanoury.*
Cathanenſis, nunc Dunrodunenſis : *Cathnés à Dornok.*
Orcadum, ſeu Kirkuenſis : *d'Orcknay à Kirkuall.*

GLASCVENSIS *de Glaſco.*
Galloiulienſis, ſeu Caſæ candidæ : *Gallouay à Vvitern.*
Argathelienſis, nunc Liſmorenſis : *Argile à Liſmor.*
Ebudum, ſeu Sodorenſis : *des Hybrides à Kolumkill, & quelquefois à Man.*

§. 3. *In Hibernia.*

In Vltonia — ARMACHANVS *Armach* PRIMAS

Dunenſis	nunc coluerunt in vnum	*Doune.*
Connerenſis		*Conner.*
Dremorenſis		*Dromore.*
Raporenſis	iuncti ſunt	*Rabogh.*
Derrienſis		*Derry.*
Kilmorienſis	vniti ſunt	*Kilmore*
Clogherenſis		*Glogher.*

Dunkeranēſis, ſeu Adracēſis : *Drandalke, ou Ardrée.*
Midenſis, ſeu Cluanardenſis : *Nauan en Meath.*

In — DVBLINIEN-
Glandelacenſis, ſeu Cacenſis : *Glandeloure*, vnitus Dublinienſi.
Kilkennienſis olim Oſſerienſis, *Kilkenny.*

Provincia	Archiepiscopatus	Episcopatus		
…Lageniâ	SIS *Dublin.*	Lechlinienſis	*Laghlin*	coaluerunt.
		Fernenſis	*Fernes*	
		Darenſis : *Kildare.*		
In Momoniâ	CAS-SI-LIEN-SIS *Cashel.*	Emelienſis	vniti Archiepiſc. Caſſilienſi	*Emmelay.*
		Clonmelienſis		*Clonmell.*
		Ardefartenſis		*Ardat.*
		Corcagienſis	vniti ſunt	*Corke.*
		Clonenſis		*Cloney.*
		Yougallenſis		*Yougall.*
		Kinſallienſis	iuncti ſunt	*Kynſale.*
		Roſſenſis		*Roſſe.*
		Vaterfordienſis	vniti ſunt	*Vvaterford.*
		Liſmorenſis		*Liſmore.*
		Limericenſis	coalue-runt	*Limerik.*
		Kilmalocenſis		*Kilmalock.*
In Connaciâ	TVA-MEN-SIS *Toam.*	Duacenſis	iuncti Archiepiſc. Tuamenſi	*Gallouay.*
		Achadenſis		*Auaghdouune.*
		Moyenſis		*Moy au Comté de Clare.*
		Kyllaloenſis : *Kyllaloe.*		
		Kilmacullenſis	vniti ſunt	*Kilmacullo.*
		Clonofertenſis		*Clonefort.*
		Mayenſis : *Moy au Comté de Mayo.*		
		Achonritanus	iuncti ſunt	*Achonry.*
		Olſinenſis		*Elphen.*
		Morienſis	vniti ſunt	*Meore.*
		Killalienſis		*Killaley.*

CAPVT DVODECIMVM.

De admirandis Britannicarum Inſularum.

§. 1. *Anglia.*

TAMESIS, *Vmber*, & aliquot Angliæ fluuij pluuiis abundè cadentibus, & niuibus etiam liquefactis non augentur. *Giraldus Cambrenſis.*

Ad

Ad Emporiolum *Penſanciam* in Cornubia lapis mirabilis iacet dictus *Mainamber*, vno digito mobilis, ad multorum impulſionem ἀκίνητος. *Camdenus.*

In Angliæ vico *Perruchesſire* quindecim diebus fons ſanguine ſic manauit, vt vicinum vadum inficeret. Cauſam eſſe puto minium, quod aqua corradens eo inficitur. *Guilielmus Malmesburienſis in Guil. II. Rege.*

In *Chiltrenſi* territorio Fontes in frugum fertilitate exſiccantur: ſi iidem exuberant, certiſſima frugum penuria denunciatur. *Gyraldus.*

In parte Occidentali Angliæ, in ſylua Cornubiæ ligna naſcuntur, quæ in aquam miſſa, licèt modica, illicò inſtar lapidum demerguntur. *Idem Gyraldus.*

In Bathonienſi Comitatu ad fluuium Auonem *Auon*, lapidicinæ, in quibus lapides in modum ſerpentum ducti, & efficti, ſed plerique capitibus imperfectis. Hos credit vulgus à Britanna virgine S. Keina efformatos, ſed doctiores credunt naturæ ludentis opus. *Camdenus.*

§. 2. *Vallia.*

IN *Morganucia* è regione *Taffi* Fl. *Baruchus* Inſula, in quâ ad mare rupes, & in eâ hiatus ad quem ſi aurem admoueris, malleorum ictus, follium motus, ferri ſtricturas quaſi in officina ferraria exaudias. Ad quod reuocant quidam dictum Clem. Alex. 6. Stromatum, de ſpeluncâ in Britannia, in quam ſi ventus incidat audiuntur cymbala numeroſè pulſari. *Camdenus.*

In Inſulâ MONA *Angleſey*, lapis eſt humano femori ſimilis, quolibet exportatus redit in locum ſuum proximâ nocte. Quod probatum fuit tempore Henrici primi, cùm ab Hugone Caſtrenſi vinctus catenis ferreis in mare proiectus, rediit: quare vetitum deinceps ne fieret periculum: ſed cùm Ruſticus id neglexiſſet, & lapidem illum ſuo femori religaſſet, rediit in locum lapis, & hominis crus computruit. *Gyraldus.*

Non procul à Caſtello *Dineucer*, in regiuncula *Canterbocan* fons intumeſcit, & decreſcit maris inſtar. *Gyraldus.*

Prope *Sabrinæ* oſtia ſtagnum eſt, indigenæ *Linligunam* vocant, quod ſorbet marinos fluctus dum æſtus aſſurgit, iis tamen nullo-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

modo repletur. At dum detumeſcit æſtus, tum magno cum impetu exſurgens, & ripas aquis cooperiens eaſdem eiaculatur & reuomit. *Quod ſequitur planè fabuloſum.* Si quis tunc temporis verſâ facie ad ſtagnum ſtaret, periculum adiret: verſo tergo irroratio periculoſa non eſt, etiamſi in ripâ conſiſteret. *Galfridus Monumethenſis.*

Ad oppidum *Haliuelam* fons S. Venefridæ dictus muſcum odoriferum gignit, quo multi morbi ſanantur: hæc virgo pro caſtitate cæſa eſt in eo loco. *Robertus Abbas Salopienſis.*

§. 3. *Scotia.*

In eâ regione totâ mus maior nullus conſpicitur, nec aliunde exportatus, hîc viuere poteſt. *Hector Boethius.*

Hîc arbor cuius fructus in mare cadentes magnâ ex parte mutantur in volucres, quas *Klakis* indigenæ vocant. *Leſlæus in Chronico Scotiæ.*

In montanis partibus Scotiæ vulpium perniciem ſic ruſtici ſolent amoliri. Miſcent vulpeculæ carnem cibis animantium, quas vulpes infeſtant; quæ guſtarunt hunc paſtum duos propè menſes à vulpibus illæſæ errant, quòd ſi qua paſtum illum non guſtarit à vulpe inter cæteras ſeligitur. *Boëthius.*

Hîc lupi armentis infenſiſſimi, & gregibus, præterquam in valle *Anguſiæ* dicta *Glemmores*, vbi domeſtica animalia non attingunt, ſed tantùm ferarum prædâ victitant. *Idem Boëthius.*

In *Merchia*, volucres dictæ vernaculè *Guſtardes*, colore perdicis magnitudine anſeris, nudâ humo oua deponunt: ea ſi homo contrectarit, aut halitu imbuerit (quod ſtatim ſentiunt) relinquunt, vt parum idonea ad pullos educendos, & aliò ſe conferunt, vt noua pariant. *Hector Boëthius.*

Duobus millibus paſſuum ab *Edimburgo*, fons ſcaturit cui olei guttæ innatant: eas ſi exemeris aliæ ſubſtituuntur, ſi nihil abſtuleris non apparent plures. Hoc oleo vtuntur indigenæ ad cutem molliendam, & tollendam ſcabritiem. *Idem.*

Lacus & fluuius *Neſſa* reliquis aquis hîc concreſcentibus frigore nunquam congelatur: ſicut nec media pars lacus *Myrtoûn*, cùm altera pars omnino concreſcat. *Idem Boëthius.*

In *Caricta* regione Boum adeps non concreſcit, ſed olei ad

inſtar fluit; cæterùm eorum caro tenerrima. *Idem.*

Decem circiter millibus ab oppido *Aër* in prouincia *Coyl*, Saxum viſitur 12. vix pedes altum, protenſum ad 33. cubitos, *Surdum* meritò ab indigenis dictum: quamuis enim ab vnâ parte bombardam diſplodas, non exaudietur ſonus ab aduerſâ parte, niſi quàm remotiſſimè abſis, tum enim aliquis audietur ſtrepitus. *Idem Boëthius.*

In prouincia *Lelgouia* lacus maximus vulgò *Loumond*, de quo tria miranda narrantur: *Primum*, piſces hîc pinnis carent: *Secundum*, lacus ille ſine vento, plerumque ſic intumeſcit, vt audaciſſimos quoſque piſcatores terreat: *Tertium*, Inſula in eo pecori paſcendo apta natat, & à vento circumfertur. *Idem.*

In *Argadia* lapis diutiùs ſtramentis, ſtuppíſque ſuppoſitus facit incendium. *Idem.*

Ad Caſtellum *Sclanis in Buthquhaniâ*, antrum viſitur, in quod aqua ſtillans vertitur in candidiſſimum lapidem, & niſi eximeretur iampridem oppletum eſſet; eſt enim hîc celebris lapidicina. *Idem Boethius.*

Hybrides Inſulæ.

In Inſ. *Mulâ* fons limpidiſſimus 2. paſſ. millibus à mari diſtans, ex quo oua margaritarum exigua, & ſpiſſi humoris plena, atque lucentia in foſſam vicinam aquâ marinâ plenam inferuntur, & infra 12. horas in conchas ſatis capaces mutantur. *Boëthius.*

In *Ebudis* Inſulis reperiuntur conchæ, quæ non continent piſces, ſed volucres. Grandes porrò illæ conchæ pro volucrum magnitudine: quod ait auctor ſe accepiſſe à Parocho *Kilkendenſi. Boethius.*

Ad eaſdem Inſulas paſſim ligna putrida in Anſeres mutantur, quas indigenæ vocant *Clakis* & *Berniclas*. Primò naſcuntur vermes, deinde veſtiuntur plumâ, mox euolant. *Boëthius.*

Orcades Inſulæ.

Nulla in *Orcadibus* arbor, nullum triticum, exundantibus reliquis frugibus. Serpentem aut animal venenoſum nullum gignit. Cùm incolæ bibaciſſimi ſint, hactenus nullus eſt ebrius viſus, nullus ſtolidus, nullus demens. *Hector Boëthius.*

In *Itlandia* Orcadum ex arboribus quæ ſalicibus ſimiles ſunt, pendent paruæ pilæ, quæ lapſæ in mare vertuntur in anates. *Fulgoſus.*

Ad Inſulam Fare, vulgò *Ferroier*, volucres paſſere non multo maiores tantâ celeritate in mari decurrunt, vt pedes non videantur tingere. Id cùm vident nautæ proximam ſuſpicantur tempeſtatem. Et hæ aues tantùm hîc videntur; ſi alibi, creditur imminere politica mutatio. *Hoïerus in Epiſtolâ.*

§. 4. *Hibernia.*

IN *Hiberniâ*, aues vulgò dictæ *des Martinetz*, ventre albo, tergo nigro, mortuæ non putreſcunt, ſed quod mirum magis ſingulis annis earum cadauera plumas renouant: loco ſicco ſeruatæ à tineâ veſtes incolumes ſeruant. *Multorum experientia.*

Serpentes non gignit hæc Inſula, venenatum nullum animal, & ſi importetur expirat: imò raſura codicum ex pellibus illius Inſulæ valet ad ſerpentum morſus. Cuius rei cauſam aliqui in aërem refundunt, alij precibus S. Patricij adſcribunt. *Beda in hiſtoriâ ſuâ.*

In *Hiberniæ* fluuio quodam folia ex arboribus quibuſdam decidentia primùm formantur in piſces, & paulò pòſt natant. *Vir doctus apud Euſ. Nierembergium.*

Hîc quoque lacus cuius aqua dulcis, & amara quotidie fit; ſic vt dimidio die dulceſcat, dimidio pro veneno ſit. *Molina in deſcript. Galæciæ.*

Fons eſt in *Momonia*, cuius aquis ſi quis abluitur ſtatim canus efficitur. Aitque auctor ſe vidiſſe hominem cuius pars barbæ lota cana erat, altera priorem retinebat colorem. *Gyraldus Cambrenſis.*

Ibi quoque fons qui ſi tactus ab homine fuerit tota illicò prouincia pluuiis infeſtabitur, nec ceſſabit calamitas niſi Sacerdos à natiuitate virgo in proximo ſacello ſacrum fecerit, & inſperſione aquæ benedictæ, & lacte vaccæ vnius coloris fontem illum reconciliauerit. *Idem lib. 2. cap. 7. Topog. Hibernicæ.*

In Boreali parte *Momoniæ* lacus eſt, vbi duo loca ſacra: in *Maiori* Eccleſia, in *Minori* Capella; in *Maiorem* nunquam intrauit aliquid fœminei ſexus quin illicò moreretur, quod probatum ſæpe

in canibus & fellibus: itaque aues fœminæ eam refugiunt, cùm eius arboribus mares inſideant. In *Minore* nemo morte naturali mori poteſt, vnde dicitur *Inſula viuentium*. Cùm ergo quis morbo corripitur, quem lethalem videt, vitámque habet exoſam, curat ſe in *Maiorem* Inſulam deferri, ſtatim autem atque eius littus attigit, expirat. *Syluester, Gyraldus, & Gretſerus.*

In *Connaciâ* fons aquæ dulcis, in vertice montis excelſi die naturali bis deficit, bis exuberat, iuxta maris inſtabilitatem, & æſtum. *Idem.*

In eâdem *Connaciâ* fons ſolis hominibus vtilis, reliquis animantibus peſtilens. *Idem.*

In *Vltonia* eſt lacus continens Inſulam bipertitam, cuius altera pars habet Eccleſiam ſatis lautam, pars altera hiſpida & ſolis dæmonibus aſſignata: quippe illa 9. habet foſſas in quarum vna ſi quis pernoctet, à lemuribus mirè vexatur. Locus hic *Purgatorium S. Patricij* dicitur. *Idem.*

In vlteriore *Vltoniâ* fons viſitur, quo ſi quis abluitur nunquam caneſcit. *Idem.*

Supra *Armacanum* vrbem, in ſtagno haud amplo, haſta lignea defixa ſi aliquot menſibus hæreat, pars luto infixa ferrea erit, pars quæ tingitur aquis verſa erit in cotem, reliqua manebit lignum, *Fabula mera. Maginus & Gyraldus.*

In Boreali & vlteriore Vltoniæ parte fons ob nimium frigus ligna per ſeptennium immerſa obdurat in lapidem. *Sylueſter.*

In Boreali Vltoniæ parte Inſula quæ dicitur *Sancta*, vbi mulieres non pariunt: delatæ in vicinam Inſulam facilè fœtum emittunt. In hâc ſi grauidæ retineantur, experimenti gratia, periclitantur. *Idem.*

Inter Inſulas *Arran* (alij *Arnhem* vocant) vna eſt in qua corpora non computreſcunt, ſed expoſita ſub dio ad multa ſecula perdurant: hícque Auos, Abauos, &c. circumpoſiti Pagi recognoſcunt. In eâdem Inſulâ mures viuere non poſſunt, ſi importentur ruunt ex naui, ſi retineantur occidunt. *Gyraldus lib. 1. cap. 4.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN